

הישיבה השלושים-ושתיים של הכנסת העשירית

יום שני, י"ח בכסליו התשמ"ב (14 בדצמבר 1981)

ירושלים, הכנסת, שעה 17:22

א. הודעה על החלטת ועדת הכנסת

אני מבקש לקרוא באוזניכם את החלטת ועדת הכנסת: ועדת הכנסת, בישיבתה היום, החליטה, בהתאם לסעיף 13(ג) ו-25 לחקנון, לשחרר את חוק רמת-הגולן, התשמ"ב – 1981, מחובת הנחה מוקדמת על שולחן הכנסת בכל שלבי הדיון.

היו"ר מ' סבידור: חברי הכנסת, הנני מתכבד לפתוח את הישיבה, בראשית הישיבה ברצוני לקדם כבוד את ראש הממשלה ולאחל לו רפואה שלמה ובריאות איתנה.

ב. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הונח על שולחן הכנסת לקריאה ראשונה מטעם הממשלה: חוק רמת-הגולן, התשמ"ב – 1981.

מזכיר הכנסת נ' לורר: ברשות יושב-ראש הכנסת, הנני מתכבד להודיע כי היום

ג. הצעה לסדר

שנייה ובקריאה שלישית, זו, שעדרייה, זו, שעדרייה פרלמנטרית שלא היתה כרוגמחה.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון): הצעה לסדר.

קריאה:

לא הספקת להתקשר עם מוסקבה?

היו"ר מ' סבידור: כבכשה.

היו"ר מ' סבידור: יש להניח, שהשמעת את הדברים בפחות התרגשות בוועדת הכנסת. אתה מכיר את החוק ואת חקנון הכנסת. תבנסת נזקקת להחלטת ועדת הכנסת וכחוק נתקבלה החלטה, ואנחנו עוברים לדיון. בטרם נעבור לדיון – — —

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

אדוני היושב-ראש, למרות החלטתה של ועדת הכנסת, אני חושב שהכנסת חייבת לדחות את הדיון בחוק כה חמור וכה גורלי, שהוא למעשה אקט של הכרזת מלחמה. אני קורא לכנסת שלא לקיים דיון על חוק זה ולהניח אותו לדיון מוקדם לסיעות, למרכזי המפלגות.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון): אבל הכנסת יכולה להחליט אחרת.

היו"ר מ' סבידור:

חבר הכנסת טובי, — — —

היו"ר מ' סבידור: חבר הכנסת טובי, אנחנו יודעים את המשחק. אתה אומר שהכנסת תחליט. בוועדת הכנסת מיוצגות כל הסיעות והיא החליטה והחלטתה חוקית.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

אניאפשר להניח אותו על שולחן הכנסת ותוך שעה להביאו לכנסת לדיון ולאשר אותו בקריאה ראשונה, בקריאה

ד. הצעת חוק רמת-הגולן, התשמ"ב – 1981 *

(קריאה ראשונה)

מבקש להודות ליושב-ראש הכנסת ולכל חבריה הנוכחים על הברכה שבה קיבלוני בצאתי מבית-החולים, ברשותך, אדוני היושב-ראש, אתן עצה לכל חברי, ידידי וריבי, שגם הם ידידי בכנסת משום שירותי הממושך בבית הזה: אנא, אל תשברו רגל, ברוך השם, אני הבראתי, כפי שכולכם רואים, אבל עוד שבועות מספר יהיה זה תפקיד מתפקדי להכריא לחלוטין, וכעזרת השם כן יקרה.

היו"ר מ' סבידור:

אני מבקש להביא לידיעת חברי הכנסת החלטה נוספת של ועדת הכנסת: ועדת הכנסת בישיבתה היום, 14 בדצמבר, החליטה לאשר שראש הממשלה יישא את נאום ממקום מושבו במליאה בעת הדיון על חוק רמת-הגולן, התשמ"ב – 1981.

אני מתכבד להזמין את ראש הממשלה לשאת את דברו.

אני רוצה להודות לך, אדוני היושב-ראש, ולוועדת הכנסת, על הרשות שניתנה לי, בניגוד למקובל בבית הזה, לנאום

ראש הממשלה מ' בגין:

אדוני היושב-ראש, מורי ורבותי, חברי הכנסת, הריני

הממשלה, בהתייבצה לפני הכנסת העשירית לקבלת אמון, קבעה בסעיף י"א בקווי היסוד של מדיניותה לאמור: "ישראל לא חדר מרמת-הגולן ולא תוריד שום יישוב שהוקם ברמה. הממשלה היא שתחליט על עיתוי מתאים להחלת המשפט, השיפוט והמינהל של המדינה על רמת-הגולן". הכנסת אישרה את קווי היסוד של מדיניות הממשלה, כפי שהובאו לפניו על ידי.

עכשיו הרגינו מתכבד להודיע לכנסת, כי היום החליטה ממשלת ישראל פה-אחד, כי יש להחיל ללא דיחוי את המשפט, השיפוט והמינהל של המדינה על רמת-הגולן.

אדוני היושב-ראש, מורי ורבותי חברי הכנסת, אנו דנים היום לא רק בהיבט היסטורי, לא רק בהיבט ביטחוני, שפירושו הבטחת חיי אזרחינו, אלא גם בהיבט מדיני-מסרי. כמה פעמים קראנו לשליטי סוריה לפתוח עמנו במשאומתן על חוזה שלום. עשיית זאת פעמים מספר מעל במת הכנסת. שבת ואמרתי כי אני מזמין את הנשיא אסד לירושלים, או מוכן אני לצאת לדמשק למען פתיחת משאומתן על השכנת השלום בינינו. הסורים דחו את ידנו המושטת בשלילה מוחלטת של זכות קיומנו כמדינת הישרים. האם משהיו יעלה על דעתו שאנחנו נמתינן זמן בלתי מוגבל, אפילו חמישה דורות ולמעלה מזה, כפי שהכנסת תשמע עוד מעט, עד שיינתן לנו אות עלידי הסורים שהם מוכנים לשוחח אתנו על שלום ושכנות טובה?

אמר שר המשפטים שלנו משה נסים ביום י"ז בטבת התשמ"א, 24 בדצמבר 1980, כלומר כמעט בדיוק לפני שנה, מעל במת הכנסת: "קיים הסכם מסגרת לשלום במזרח התיכון, הוא הסכם קמפ-דייוויד, ועל סוריה יהיה להתייבץ בפני השאלה האם היא רוצה במשאומתן לשלום, או שהיא רוצה להמשיך במצב של מלחמה. מבחינתה של ישראל, האופציה של משאומתן בינינו לבין סוריה פתוחה. אך על סוריה לדעת, שלא לאורך ימים תוכל ישראל להמתין, ותבוא השעה" — כך אמר שר המשפטים בשם הממשלה לפני שנה, באותה הכנסת, באותה הסדרה, באותו כל אומת העולם — "ותבוא השעה שעל ישראל יהיה לקבל החלטות חריגמשמעות בנושא הריבונות על רמת-הגולן".

היכן עומדת סוריה, מבחינה מדינית-מסרית, לא בעבר אלא בהווה, ידוע היום לכולנו. בוועידת פאס, אדוני היושב-ראש, אמר שר החוץ הסורי חדאם — אנחנו יודעים כי אמר שם, בדחתו את תוכנית הנסיך פהד, גם זאת, כי אל להם לערבים להגיש תוכנית כלשהי, עליהם להכות אפילו מאה שנה ואף יותר עד אשר תחלש עוצמתה הצבאית של ישראל ואז נפעל — סוף צייטוט.

במהותם, כמובן, אלה הם דברי הבל ורעות רוח. עוצמתה הצבאית ההגנתית של ישראל לא תחלש, לא כדור הזה, לא בעוד חמישה דורות ולא בעוד עשרה דורות. על פיתוחה וטיפוליה שקדו כל הממשלות בעבר ובהווה, וכן ישקדו עליהם הממשלות העתידיות, יהיה הרכבן המדיני אשר יהיה, כי בנפשנו הוא. אני בטוח בכך ומאמין בזה בכל לבי ובלכל נפשי. אבל נגמתי הארץ בא מזימתי הובהרה מעבר לכל ספק עלידי הודעתו של שר החוץ הסורי. הוא מצפה להיחלשותה הצבאית, והוא אומר כי אז הערבים יפעלו.

אך אל נא תחשבו, מורי ורבותי, חברי הכנסת, כי דברים אלה נאמרו למען יישמרו בין שליטי ערב בלבד. בא אתמול שליטה של סוריה הנשיא אסד, כנכדו ובעצמו, ואשר את דבריו של חדאם כמעט במלואם. ואלה הדברים שהשמיע הנשיא אסד בעיתון כוויית: הוא לא יכיר בישראל אפילו

ממקומי וגם לשאת את דברי בישיבה. מסיבות בלתי תלויות בו, הדבר הזה היום הכרחי.

אדוני היושב-ראש, הרגינו קורא לכנסת, ללא הבכל סיעה, בין שהיא תומכת בממשלה ובין שהיא מתנגדת לדרכה, וגם היום יש פה סיעות המתנגדות לממשלה, ואני קורא גם להן לחוקק יחד עמנו בישיבה זו את חוק רמת-הגולן, לאמור: חוק רמת-הגולן, התשמ"ב — 1981.

1. המשפט, השיפוט והמינהל של המדינה יחולו בשטח רמת-הגולן כמתואר בחוספת.

חברי הכנסת, כולכם קיבלתם את החוספת יחד עם הצעת החוק, שם יש תיאור מה זה רמת-הגולן על-פי מפה.

2. תחילתו של חוק זה ביום קבלתו בכנסת.

3. שר הפנים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.

אדוני היושב-ראש, מורי ורבותי חברי הכנסת, לא ימצא בארצנו או מחוצה לה איש רציני, שלמד את תולדותיה של ארץ-ישראל, אשר ינסה להכחיש כי במשך דורות רבים הייתה רמת-הגולן חלק בלתי נפרד של הארץ. היה אפוא מן הדיון, שנבולה הצפוני של ארץ-ישראל, שנקראה בלעז גם בהצהרת בלפור וגם כמנדט הבין-לאומי Palestine, יעבור ברמת-הגולן.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
לפי זה גם עד — — — תגיעו.

ראש הממשלה מ' בגין:

והיו גם מאמצים ציוניים מאז מלחמת העולם לקבוע גבול כזה, אך שתי מעצמות קולוניאליות, אשר חילקו ביניהן חלק גדול של העולם, אחרי המלחמה הגדולה הידועה היום בשם מלחמת העולם הראשונה, החליטו אחרת, וקבעו את גבולה של ארץ-ישראל עשרה מטרים בערך מחוץ הכנירת.

עובדה זו אינה באה אלא להוכיח את שרירות לבם של שליטים קולוניאליים בתקופה שחלפה לבלי שוב. אותנו אין שרירות זו מחייבת. והנני בטוח שעל דעת הרוב המכריע של הכנסת והאומה יכול אני לקבוע, כי מבחינה היסטורית רמת-הגולן הייתה ותהיה חלק בלתי נפרד של ארץ-ישראל.

מאז חידוש עצמאותנו, אדוני היושב-ראש, שלטו ברמה, תרתי משמע, ברמה וברמה, הסורים, והם הוכיחו למה הם מסוגלים ביחסם אל האוכלוסייה האזרחית השוכנת בקיבוצים, במושבים, בערים, בגיא, בעמק למטה. הסורים עשו את חייהם של רכבות אזרחים אלה גיהנום. בלכתם לפי צו שנאתם התהומית היו פותחים באש מן הרמה לעבר יישובינו. היו מטילים טרור רמים על כולם. אף היו קולעים, רוצחים ופוצעים איש, אשה וילד. בימים ההם, אשר לא ניתן בשום תנאי להשיגם, נאמר כי נולדים לנו "ילדי מקלטים", אכן, ילדינו לא לפיהם היו נמצאים לעתים במקלטים, לא יום, אף לא שבוע אלא חודשים תמימים לא ראו את אור השמש ועם כל אזהקה, והאזהקות היו תכופות, רצו כדי להציל את נפשותיהם אלי מקלט. האם משהיו יכול להעלות על דעתו שישאל אי פעם חסכים לחידוש אפשרי של מצב כזה? אין תימה שבעניין זה של רמת-הגולן קם קונסנסוס לאומי בישראל, כללי, או כמעט כללי, וגם מדינאים חשובים בארצות אחרות הביעו בפומבי או בפרטיות את דעתם, כי ישראל לא תוכל לרדת מרמת-הגולן או למסור את הרמה לסורים.

ברמה. מי שנשא במחיר של ממשל צבאי במשך ארבע-עשרה שנה וחצי היו תושבי הרמה — הדרוזים, היהודים והעלאוויים. אשר לא נהנו ממשפט, ממיהל מחוק אורחי, אבל היו צריכים לחיות במשך כל אותה תקופה תחת ממשל צבאי. נדמה לי שכל אלה שדואגים לזכויות אורח, לזכויות אזרחים יהודים, לזכויות דרוזים ועלאוויים ישמחו על הגשת הצעת החוק ויצדיקו את הנחתה על שולחן הכנסת היום.

רק בשבועות האחרונים הקדשנו זמן לא מועט לבעיות שהתעוררו ברמת-הגולן עקב האפשרות שניתנה לאוכלוסייה שם לבקש תעודות זהות ישראליות. אני חושב שמסקנת כולם היתה, שהבעיה העיקרית, שעמדה בפני התושבים המקומיים ובפני הממשל במקום, נבעה מחוסר בהירות, מחוסר חד-משמעות, לגבי עתיד השטח, לפחות בעיני חלק מן האוכלוסייה ברמת-הגולן. אם יש להפיק לקח מן הבעיות שהתעוררו עקב הוצאת תעודות זהות ישראליות לאוכלוסייה המקומית, הרי חשוב להבהיר לאוכלוסייה זאת, בצורה חד-משמעית, מהו עתיד השטח, ולכן — מהו עתידם. אדוני היושב-ראש, החוק המונח לפנינו יעשה בדיוק זאת.

אין ספק שנביא לנו רמליזציה של מצבם של אזרחי היהודים של רמת-הגולן עקב חוק זה. רצוני להזכיר לחברי הכנסת שכל האוכלוסייה העלאוויית ברמת-הגולן בחרה בהוצאת תעודות זהות ישראליות. לכן יש להניח שחוק זה ישמח גם אותם.

האם יש בבית הזה חברי כנסת שדעתם היא שיש להחזיר את רמת-הגולן לידי הסורים? אני חושב שמעטים הם אלה אשר תוהים אפשרות, באחד הימים, ששטח זה חשוב ליבשתנוה של המדינה יוחזר למדינה הערבית שהיא אולי העיקשת מכולן במלחמתה נגד מדינת ישראל ובהתנגדותה לקיומה של מדינת ישראל בגבולות כלשהם.

יש כאלה שאולי אומרים שיש לבצע את הצעד הזה, אבל לא עכשיו, שזה לא העיתוי הנכון, ויש לדחות זאת למועד אחר. אדוני היושב-ראש, רצוני להזכיר לחברי הכנסת, שחיכינו ליום הזה ארבע עשרה שנה וחצי. דחינו החלטה זו מיום ליום תוך ניסיון למצוא את העיתוי המתאים. אינני חושב שמישהו מאתנו יעלה על הדעת שעלינו לחכות עוד חמש-עשרה שנה, או אפילו עוד שנה אחת.

יש כאלה שיטענו שהחלת החוק, המשפט והמינהל של ישראל על רמת-הגולן תסגור אופציות למשא-ומתן, וגם אם אין עם מי לדבר בסוריה היום, ייתכן שבאחד הימים יהיה עם מי לדבר וצעד זה עלול לסגור אופציה זו. חברי הכנסת, אין כל יסוד לטענה זו. יש לא מעט מקרים בהיסטוריה שהתנהל משא-ומתן והעובדה טריטוריה לריבונות זו או זו, והעובדה שהטריטוריה לא נוהלה על-ידי ממשל צבאי אלא על-ידי ממשל אזרחי לא מנעה את המשא-ומתן. אם יבוא יום ויהיה עם מי לדבר בסוריה, אני בטוח שצעד זה לא הוא שימנע את המשא-ומתן עם הממשלה שתהיה קיימת שם באותו זמן.

אדוני היושב-ראש, יום הנחת הצעת החוק אשר לפנינו הוא יום תג למדינה. ליום הזה ציפינו זמן רב. זה תג לכל אזרחי המדינה ובמיוחד לתושבי המדינה הגרים ברמת-הגולן — דרוזים, יהודים ועלאוויים.

היו"ר מ' סבירור:

תודה. רשות הדיבור לחבר הכנסת אליעזר אבטבי, ואחרי — לחבר הכנסת בני שליטא.

יאותו הפלשתינאים לעשות כן. כוונתו היתה לארגון המחבלים. לאמור, אפילו אם ארגון המחבלים יכיר בישראל, סוריה לא תכיר במדינת ישראל. הוא דחה את "תוכנית השלום" הסעודית בטענה כי היא משמשת פתח להכרה ערבית בישראל, ולא ייתכן להשכיך שלום בין ישראל לערבים כל עוד המאזן האסטרטגי משחק לידיה של ישראל, והוא קרא למדינות ערב להמשיך בעמדת הסירוב עד אשר ישיגו את מידת העוצמה הדרושה לאכופ תנאי שלום על ישראל כרוח הדרישות הערביות.

מי יעלה על דעתו שאנחנו נמתין עד אשר הערבים המעוניינים בכך ינסו לאכוף עלינו את תנאי השלום ברוח הדרישות הערביות הנוודות, לאמור הכנת חיסולה של מדינתנו?

כרוז גם לכול. אדוני היושב-ראש, היכן עומדת סוריה מבחינה בין-לאומית. לוב, התומכת בטורו הבין-לאומי וגם מבצעת אותו, התכוננה לבצע פשע פתח ארצות-הברית: ארצות-הברית הגיבה בפעולה של הבטחת שלומם של אזרחיה, נוכח הניסיון המר בארץ אחרת. בהקשר זה אומרת סוריה, שהיא תתייב כל כולה נגד ארצות-הברית של אמריקה ולמען לוב התוקפנית. בינתיים מרחיבה סוריה את שליטתה בלבנון. היא אינה מתחשבת כלל בביטחון התחזות ונשנות של האוכלוסייה המקומית ושל גורמים בין-לאומיים לפנות ארץ לא לה, שהיתה יפה, שקטה ושוחתת שלום, לפני שהשתלטו עליה הסורים ביחד עם המחבלים שואפי הדמים. וכל כך למה? — בגלל חשיבותה האסטרטגית של לבנון במקרה שסוריה תאסור מלחמה על ישראל.

אלו הן הסיבות, אדוני היושב-ראש, ההיסטוריות, הביטחוניות, המדיניות והמסוריות, שבגללן אני מתכבד, בשם הממשלה, להביא היום את חוק רמת-הגולן, להציע אחרי דיון להעבירו לוועדת החוק והביטחון להכנה לקראת הקריאה השנייה, ולקבלו בכל שלוש הקריאות.

אדוני היושב-ראש, אני מודה על תשומת לבו.

היו"ר מ' סבירור:

תודה לראש הממשלה.

ועדת הכנסת בישיבתה היום החליטה לקבוע שלוש שעות לדיון על חוק רמת-הגולן.

הנני מתכבד להזמין כראשון הדוברים את חבר הכנסת משה ארנס, ואחרי — את חבר הכנסת אליעזר אבטבי.

גאולה כהן (התחיה):

(נגישה לראש הממשלה ולוחצת את ידו)

אדוני ראש הממשלה, גאולה שלמה למדינת ישראל...

משה ארנס (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לא צריך, בבית הזה, להסביר את חשיבותה האסטרטגית של רמת-הגולן למדינת ישראל ולכל תושביה. לא רק ביטחון תושבינו בצפון מותנה בשליטה ישראלית ברמת-הגולן, אלא ביטחון המדינה כולה תלוי בהמשך השליטה הישראלית ברמת-הגולן. האם צריך, בבית הזה, להזכיר את הימים הקשים הראשונים של מלחמת יום הכיפורים? האם צריך להסביר לאזרחי המדינה מה יכול היה לקרות באותו יום גורלי של פתיחת התקפה על מדינת ישראל לולא שלט, חס וחלילה, צה"ל ברמת-הגולן ובכל רמת-הגולן? במשך ארבע-עשרה שנה וחצי שלט צה"ל ברמת-הגולן, אבל לא שלט החוק, המשפט והמינהל הישראלי

אליעזר אכטבי (חזית רתית לאומית):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, זה היום קיוונו לו. ברוך השם, וכינו שהגולן הוא חלק בלתי נפרד מארץ-ישראל, באורח חוקי. אכן זהו יום נגילה ושמחה בו.

כנסת ישראל נותנת בזה היום גושפנקא ומעמד חוקי להחלת המשפט, השיפוט והמינהל של המדינה על כל שטחה של רמת-הגולן. אומנם החוק בא באיחור, אבל טוב מאוחר מאשר לעולם לא.

החלת החוק והמשפט של ישראל על רמת-הגולן דוחה כל ספקות לגבי אחיזתו ויישבתו בשטח זה לנצח. קבל עם ועולם כולו מכריזים אנו, שחבל ארץ זה שלנו הוא וישראל שלנו לעד.

העיצויו של החלת החוק והמשפט של ישראל על רמת-הגולן הוא המתאים ביותר. מגיע לראש הממשלה "ישר כוח" על התכונה המדינית ועל כחיתו עיתוי שהוא כה מתאים לנושא חיוני וחשוב זה. החלת החוק מטירה דאגה מלכותית ומכל כל חרשכי הגולן — המושבים והקיבוצים והעיר קצרין.

ולמתיישיבי רמת-הגולן — אשריכם שזכיתם לכך. ליום זה גדול זה, כאשר ביחכם בטוח יותר, הודות לעמידתכם האיתנה ותביעתכם הבלתי-פוסקת להחלת החוק הישראלי על רמת-הגולן. זכורים לי מאמצים בעת ההתחמת 750,000 איש אשה, בנייהם 71 חברי כנסת ושרים, על עצומה להחלת החוק הישראלי על רמת-הגולן. בין החותמים על העצומה חברי כנסת ממפלגת העבודה שנעדרים היום מאולם המליאה באורח הפגנתי, וחבל. אנו יכולים כעת לברך על המוגמר.

חברי הכנסת, רצוני לציין שבמשך יותר מ-14 שנה הכריז שליט סוריה תאפז אלי-אסד קבל עם ועדה השכם והערב, שאינו מוכן לשום הסדר עם ישראל. אתמול חזר והודיע, כי אפילו אש"ף יסכים בצורה כלשהי להכיר בקיומה של ישראל, הוא, אסד, מתנגד ויתנגד לכל הסדר ולכל הכרה בישראל.

אני שמח לציין שהממשלה קיבלה את ההחלטה ההיסטורית להחיל את החוק והמשפט הישראליים על רמת-הגולן כתגובה על דבריו ועמדותיו של שליט סוריה. הממשלה ראויה היום לאמון מיוחד בשל אומץ הלב המדיני שנילחה, הן מבחינה עניינית והן מבחינה העיתית, שהוא חשוב כמיוחד בקבלת הכרעות מעין אלה.

שליט סוריה, בעקשנות ובעקביות, תקף את ישראל בכל הזדמנות. זכורים לנו הימים שבהם הפגינו הסורים מעל הרמה את יישובינו, והמטירו אש ללא רחמים על נשים, גברים וטף. הסורים גם לא כיבדו את ההסכם לאכלוס קונייטרה שנעשה בזמנו, בעת הפסקת האש לאחר מלחמת יום הכיפורים.

אם יש צורך בהוכחה כלשהי, פני מי מועדות לשלום, הרי אנו יכולים להוכיח זאת בעובדות: על תעלות ומיקשים של הסורים שאינם עוד הוקמו ויישובים: על מצבורי הנשק הענקיים הוקמו בתי-חרבות וחיונו; על שטחי כור ממוקשים הונחה צנרת השקיה. מעשינו בגולן הוכיחו ומוכיחים את רצוננו לשלום. וכך אנו מבטיחים וקובעים את גבולה הצפוני של ישראל.

לפיכך יש לברך את הממשלה על אומץ לב, ואת המתחשבים על עמידתם כמשך השנים וצפייתם ליום גדול זה.

יהי רצון שנצליח ליישב את כל הגולן, והשגשוג יהיה מנת חלקו של חבל ארץ זה.

היו"ר מ' סבידור:

רשות הדיבור לחבר הכנסת בני שליטא.

בני שליטא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הגבול בין ישראל ובין סוריה — הגבול המודרני — נקבע לאחר מלחמת העולם השנייה בחווה שנקרא חווה סייקס-פיקו.

ראש הממשלה מ' בגין:

מלחמת העולם הראשונה.

בני שליטא (הליכוד):

אמרתי מלחמת העולם הראשונה.

ראש הממשלה מ' בגין:

אמרתי: מלחמת העולם השנייה.

היו"ר מ' סבידור:

בשכיל חבר הכנסת שליטא מלחמת העולם השנייה היא הראשונה.

ראש הממשלה מ' בגין:

בני, לא בהסכם סייקס-פיקו נקבע גבולה של ארץ-ישראל עם סוריה. הסכם זה, סודי לחלוטין, נחתם בימי מלחמת העולם הראשונה בשנת 1915 בין אנגליה, צרפת ורוסיה הצארית, והוא קבע חלוקה ביניהן של האימפריה העותמנית. הגבול בין ארץ-ישראל ובין סוריה נקבע אחרי מלחמת העולם הראשונה בין שתי השליטות של ארצות אלה, הלאו הן בריטניה וצרפת.

בני שליטא (הליכוד):

בוודאי, אחרי מלחמת העולם הראשונה, מדוע הזכרתי זאת? כדי להראות את המקורות, את חוסר הושרשיות, את הצורה שבה נקבעו פעם הגבולות, על בסיס אינטרסים חולפים, על בסיס גורמים שאין להם שום שורשיות באזור. תן לי וקח לך, על-פי עיקרון זה מתחו על פני המפה גבול מסוים, מקרי לחלוטין.

מה עשתה סוריה ברמת-הגולן במשך כל השנים הללו? — התיישבות דלילה, קוצים, ברקנים, מדבר. לעומת זאת מדינת ישראל, מאז מלחמת ששת הימים, הפכה את הגולן לאזור פורח. ההחלטה ההיסטורית של היום של כנסת ישראל תיתן ליישובים בגולן ממד חדש, ממד של המשכיות, הרגשה של שייכות.

צירלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

איזו המשכיות? המשכיות של מה, של כיבוש, של סיפוח?

בני שליטא (הליכוד):

המשכיות לכל אותם שורשים, כמו בתי-הכנסת, שנתגלו בגולן ומוכיחים שהתיישבות יהודית כבר היתה בגולן לפני אלפי שנים. בכל מקום שאתה חופר אתה מוצא חרסים, אבנים ופסיפסים של בתי-כנסת. הגולן היה חלק בלתי נפרד מישראל במשך שנים. בזכות ההחלטה שתתקבל היום בכנסת יבוא תור של פריחה למושבים, לקיבוצים, להיאחזויות ואחרון חביב — לעיר הגולן קצרין.

לאחר מלחמת ששת הימים, מרכז תדרמה, המטבע החוקי ביהודה ובשומרון נשאר הדינר, כמעט פחדנו לגעת בו. אני אינני יודע מה היו החששות. כבר בתקופת רומא העתיקה, הרומאים היו מחילים מיד את החוקים שלהם על כל אזור שהיו נכנסים אליו. ואנו רואים בזה איזה שהוא חשש. הגיע הזמן שהסורים ירדו שהזמן פועל לרעתם. אי-החלת החוק עד היום היה לו רק פירוש אחד, שאנו מחזיקים ברמת-הגולן כאופציה למשא-ומתן, להחזרתה לממשל הסורי. כך הבין זאת העולם. כך הבינו זאת אפילו היישובים שלנו, הדרושים והמיעוט המוסלמי ברמת-הגולן.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון): זה טרור פרלמנטרי שאי אפשר לסבול אותו. זה הרס הבית הזה. זה הרס הכנסת והיסודות הפרלמנטריים שעליהם מתבססת מדינת ישראל.

מצד שני, החלטת סיעת המערך להחרים את הדיון בשל העמדות המנוגדות שיש בתוכה, זו בריחה מהמערכה. גם כשהמערכה הפרלמנטרית נכפית, מתוך אחריות לעניין השלום, לעתידה של המדינה ולעתיד יחסיה עם המדינות הערביות השכנות, יש לקום ולהתנגד להצעת החוק הזאת.

זהו חוק לסיפוח רמת-הגולן. השטח הסורי שנכבש ביוני 1967. זה סיפוח של טריטוריה, המוגדרת לפי כל האמנות וההסכמים הבינלאומיים כטריטוריה סורית. ולא יעזור ההנמקה ההיסטוריוסופית שעמנו היום מראש הממשלה ומנציגי סיעות הקואליציה, הגבולות הבינלאומיים שישראל התחייבה לכבדם כאשר קמה ב' 1948 מגדירים באופן מפורש ביותר שרמת-הגולן נמצאת בתוך השטח הריבוני של המדינה הסורית. במשך 15 השנים אחרי מלחמת יוני 1967 קיבלו ממשלות ישראל מסמכים שונים, אם זו החלטה 242 של מועצת הביטחון, שממשלת ישראל קיבלה אותה כמה שנים אחרי שנתקבלה כמעצת הביטחון, ואם זו החלטה 338 של מועצת הביטחון, שעל בסיסן נחתמו הסכמים בין לאומיים — הסכמי ההפרדה שנעשו עם סוריה התבססו על החלטות 242 ו-338 של מועצת הביטחון — ועליהן כך מדינת ישראל הכירה בעובדה שרמת-הגולן היא שטח סורי הנמצא בידי צה"ל כשטח מוחזק עד הסדר השלום שבוא יבוא. ממשלת ישראל התחייבה לכבד את החלטה 242 של מועצת הביטחון, השוללת סיפוח שטחים שנתפסו ככוח הנשק. והנה באה ממשלת בגין ומחליטה החלטת הרפתקת, הנוגדת את החוק הבינלאומי ואת החלטות משפחת העמים, שישראל חייבת לכבד אותן מתוך אינטרס ודאגה עצמית, עלייה כן מערימה ממשלה הליכוד עוד מכשול רציני בדרך אל השלום הצודק והיציב, שהמוני העם בישראל וכל העמים הערבים השכנים צופים אליו ושואפים להשיגו.

כשממשלת ישראל פורקת עול מעליה, כשהיא פורקת מעליה כל תוכנה לכבד חוקים בין לאומיים, החלטות מוסדות האו"ם ומערכות מקובלות ביחסים בין מדינות גם בעתות מלחמה ולאחריה — בהתנהגותה זו חורגת ממשלת הליכוד אפילו ממכללי ההתנהגות הפראיים בניגול. בכך מוותרת הממשלה על הגנת החוקים והאמנות במערכת יחסי המדינות בזירה הבינלאומית, שישראל זקוקה לה אולי יותר מכל מדינה אחרת. ממשלת הליכוד נוטלת על עצמה אחריות כבדה, ועליה הצעד המטורף הזה היא מערערת באופן החמור ביותר את מעמדה של מדינת ישראל, כשהיא מוותרת על מעמדה כמדינה שמירת חוק ופופכת את ישראל למדינה שוד גול בכוח החרב. וההיסטוריה מלמדת שעל החרב אי אפשר להחזיק במסגרת משפחת העמים.

חברי הכנסת, זהו אקט המוכיח את השאיפות והתוכניות של ההתפשטות והסיפוח, שאין להן גבול, של ממשלת הליכוד. ממשלת הליכוד, בהסתמכה על גבולות היסטוריים, מוכיחה את תאוות ההתפשטות והסיפוח של השליטים הציוניים עד הפרת ואולי עד הנילוס. אתם מוכיחים שממשלה זו אינה רוצה כשום הסדר שלום עם המדינות הערביות אשר יקבע את גבולותיה של ישראל. אתם מוכיחים שאין פניכם לשלום. ממשלה זו מסרבת להגיע לשלום לא רק עם העם הערבי הפלשתינאי אלא גם עם העמים והמדינות הערביות. ממשלה זו, באקט הסיפוח התוקפני הזה של רמת-הגולן, רוצה

בהחלטה זו או עוזרים גם למצרים, כי אנו אומרים שהדרך לשלום משתלמת: מי שרוצה בשלום ישיג הבנה והסכמים של כבוד, ומי שהולך בדרך המלחמה לא ישיג דבר.

מתנגדי החוק טוענים, שעליהם החלטה זו אנו קורשים את ידינו ומגבילים את עצמנו, ואומנם זו בדיוק המגמה. איננו נבהלים מהאפשרות שהיה לנו קשה, שהגולן יהיה ישראלי. אך שום ממשלה בעתיד, כזאת או כזאת, לא תוכל להרשות לעצמה להתעלם מהחלטת הכנסת ביום זה.

תור הזהב והפרחה יגיע לאוכלוסייה הדרוזית, היהודית, למיעוט הערבי, המוסלמי, שכוודאי לא יצטער על שרמת-הגולן תהיה ישראלית.

אני מצטער בעיקר על שמיטת ומירב חברי מהספסלים שמשמאל לא נמצאים פה כרגע היסטוריון כזה. אני מכיר חברים מסודים, בעיקר מהגליל וגם לא מהגליל, שדעתם היא בעד החלת החוק הישראלי על רמת-הגולן, והיום הזה הם העדיפו אינטרס מפלגתי על פני אינטרס כלל לאומי. חבל מאוד.

היור' מ' סבידור: תודה לחבר הכנסת בני שליטא. אני מזמין את חבר הכנסת תופיק טובי, ואחרי — את חבר הכנסת אמנון לין.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון): כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, הבאת הצעת החוק על סיפוח רמת-הגולן שעה לפני פתיחת מושב רגיל של הכנסת היא שעזורייה פרלמנטרית ופוליטית שלא היתה דוגמתה. אנו מוחים בכל חוקן נגד ההתנהגות הטרוריסטית הזאת של סיעות הרוב כלפי הכנסת —

היור' מ' סבידור: חבר הכנסת טובי, אני מבקש ממך, הרי אתה בדרך כלל

— — —
תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון): אני פרלמנטר ותיק, כפי שאתה רוצה להגיד לי, אבל עדיין לא היה דבר כזה.

היור' מ' סבידור: אבל למלה "טרוריסטית" אין פה מקום. האם הטילו פה טרור?

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון): כן, זה בדיוק מתאים להתנהגות הממשלה הזאת.

היור' מ' סבידור: אני מבקש שתשתמש בכיטוי יותר פרלמנטרי, יש לך לשון עשירה, ודאי תמצא מלה אחרת.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון): ארוני היושב-ראש, אני אמשיך הלאה — — —

היור' מ' סבידור: חבר הכנסת טובי, אינני יכול לקבל את המלה הזאת. מה פירוש "טרוריסטית"? איזה טרור היה פה?

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון): זה טרור על הכנסת, טרור של הרוב בצורה שלא היתה דוגמתה. להביא הצעת חוק כזאת, שהיא אקט של הכרזת מלחמה, שעה לפני מושב רגיל של הכנסת ולהגיד שנדון בה בקריאה ראשונה, בקריאה שנייה ובקריאה שלישית באותו יום, על אפה ועל חמתה של כל האופוזיציה, האם זה לא טרור?

היור' מ' סבידור: זה לא טרור.

חוברת ז', ושיבה ל"ב
— הצעת חוק רמת-הגולן —

אתם מדברים על יום חג? זהו יום אבל, יום טרגי, זהו צעד פטלי, המערס בפני העם בישראל מכשולים חדשים לשלום, להשתלבות באזור. בזה אתם רק יוצרים מצב של המשך הקזת הדם. אבל אני בטוח שהמוני העם בישראל ידעו מניסיונם — ואני רק מקווה שלא יהיה הניסיון מר — להסיק מסקנות ויפילו את הממשלה הזאת וינערו את מדינת ישראל משאיפות הכיבושים, הסיפוח והתוקפנות, ויחליפו ממשלת מלחמה וכיבוש בממשלת שלום, ויטלו את החוק הזה ואת כל חוקי הסיפוח וחוקי המלחמה.

היו"ר מ' סבירור:
תודה לחבר הכנסת תופיק טובי. רשות הדיבור לחבר הכנסת אמל נסראלדין, ואחריו — לחברת הכנסת גאולה כהן.

אמל נסראלדין (הליכוד):
אדוני היושב ראש, חברי הכנסת, יום גדול היום לממשלת ישראל, אך, לדעתי, יום עוד יותר גדול הוא לעם ישראל. יום זה, שהממשלה החליטה להחיל בו את חוק רמת-הגולן הישראלי על שטחי רמת-הגולן — — —

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אפילו קוויילינג היה מתבייש לדבר כמון. תחבייש לך.

אמל נסראלדין (הליכוד):
אם יש מי שצריך להתבייש, זה אתה.

אמנון לין (הליכוד):
חבר הכנסת צ'רלי ביטון, אתה צריך להתבייש.

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
תתבייש לך.

היו"ר מ' סבירור:
חבר הכנסת צ'רלי ביטון.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
מה יש? הוא אמר דברים נכונים וצודקים.

היו"ר מ' סבירור:
חבר הכנסת תופיק טובי.

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
— — —

אמל נסראלדין (הליכוד):
כבוד ממך וממנו אני לא צריך לקבל.

היו"ר מ' סבירור:
חבר הכנסת אמל נסראלדין, חבר הכנסת צ'רלי ביטון, אתה יודע שהביטוי הזה הוא לא ביטוי פרלמנטרי בכנסת הזאת?

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
"קוויילינג" הוא לא ביטוי פרלמנטרי, אדוני היושב ראש?

היו"ר מ' סבירור:
סלח לי מאוד, אני תובע ממך שתחזור כך מהמלה הזאת. אני תובע ממך שתחזור כך.

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אדוני היושב ראש, שר הביטחון, על הבמה הזאת, השתמש בביטוי הזה.

היו"ר מ' סבירור:
אני תובע ממך שתחזור כך.

להנציח את מצב המלחמה עם סוריה, ועל-ידי כך עם המדינות השכנות. כפי שהיא עושה כדי להנציח את מצב המלחמה עם העם הערבי הפלשתינאי.

הממשלה מספחת טריטוריה סורית, ומדברת באופן דמגוגי וצני על כך שפני ממשלת ישראל לשלום וסוריה אינה רוצה בשלום. זו צנינות מהולה בפשע, כשכל העולם יודע שממשלת סוריה הסכימה להחלטות מועצת הביטחון, להחלטות האו"ם, ומוכנה להסדר שלום במזרח התיכון על בסיס נסיגת ישראל מהשטחים שנכבשו ביוני 1967, על בסיס הכרה בזכות העם הערבי הפלשתינאי להקים את מדינתו בגדה ובצדעה, ועל בסיס כיבוד הדדי של העצמאות והריבונות של כל המדינות והעמים, לרבות ישראל. עמדה זו באה לידי ביטוי בכל מיני הזדמנויות על-ידי הממשלה הסורית, וממשלת ישראל, בגנות, מתכחשת אליה.

באקט הזה מכריזה ממשלת ישראל קבל עם ועולם שאין היא רוצה בשלום אמת עם העמים והמדינות הערביות באזור. אתם מוכיחים, חברי ממשלת הליכוד, שממשלת ישראל רוצה בהמשך מעשי שפיכות הדמים ושהיא רוצה שרק החרב תקבע בסופו של דבר. צעד זה, חברי הכנסת, אינו רק צעד מנוגד לעקרונות החוקים והאמנות הבין לאומיות, אלא גם צעד בלתי צודק, אתם לא רק שורדים טריטוריה, אלא גם רוצים להנציח בכך את גירושם של תושבי רמת-הגולן שגורשו ב-1967, ומכניס את הקרקע לגירוש בני העם הערבי-הסורי שנאחזו באדמתם ולא יתורו על השארתם בה. הם עמדו ויעמדו בפני כל לחץ וטרור לנשלם מזהותם ומזיקתם לעם הערבי-הסורי, וכפי שעמדו נגד הטרור לכפות עליהם את תעודות הזהות הישראליות, יעמדו גם בגבורה נגד ניתוקם וניתוח אדמותיהם מהמולדת הסורית.

אין לפרש את אקט הסיפוח התוקפני הזה של רמת-הגולן אלא כצעד מתגרה. זהו למעשה אקט של מלחמה. על-ידי אקט זה חושבת ממשלת הליכוד שהיא יכולה, תוך ניצול מצבים מסוימים, לזכות ביצירת עובדות מוגמרות חדשות של סיפוח. ממשלת הליכוד, באופן מתגרה, מנצלת את הסכס קמפ-דייוויד, שנטול את מצרים על-ידי ניתוח יחסיה עם סוריה ויתור המדינות הערביות השכנות, ונוקטת אקט של סיפוח הגולן לפני אפריל הקרוב, מועד פינוי סיני.

ממשלת הליכוד, על-ידי אקט מלחמתי זה, דוחפת להצתת אש מלחמה תוקפנית בלבנון, נגד סוריה, נגד העם הערבי-פלשתינאי ונגד הלבנון. על צעד הרפתקני זה דיבר בז'ינסיקי ב'ניו יורק טיימס" ב-6 בדצמבר 1981. כפי שנכתב על כך בעיתונות בישראל.

ייתכן שממשלת הליכוד, בתיאום עם ארצות-הברית, חושבת שהיום זהו זמן מתאים לאקט תוקפני מתגרה זה ואפילו להצתת אש מלחמה נגד סוריה. מתוך חשבון פשוט שמוקד ההתעניינות הבין לאומית יופנה כיום לפולין, ואז יכולים הם לבצע את מדיניות הסיפוח והתוקפנות ולזכות בעובדה מוגמרת חדשה. זהו טעות טרגית, על נציגי הממשלה ותומכיה לדעת, שעל-ידי האקט הזה אתם גורמים נזק רב לעם ישראל, הוא לא זקוק לטריטוריה אלא לשלום, ואת השלום אתם גוזלים ממנו ודנים את בניו למלחמה מתמדת. על-ידי האקט ההרפתקני הזה אתם תגבירו את בידודה של ישראל לא רק בקרב הסביבה, בקרב העמים הערביים, אלא גם בקרב משפחת העמים אשר רוצה בשלום אמת במזרח התיכון על בסיס של כיבוד הדדי הן של זכויות העמים הערביים לריבונות טריטוריאלית שלהם, הן של זכויות העם הערבי הפלשתינאי והן של זכויות ישראל לעצמאות ולריבונות בלי סיפוח וכלי כיבושים.

חבר הכנסת תופיק טובי, עם כל הכבוד, בפרלמנט הכריטי השתמשו בשם "קוויזלינג", אבל כלפי מי? — כלפי כוגד אשר בזמן המלחמה, כשבריטניה לחמה נגד גרמניה הנאצית, הוא היה האיש — ושמו היה קוויזלינג — שבגד ודיבר נגד בריטניה מאדמתה של גרמניה. מה עשה חבר הכנסת צ'רלי ביטון? איזו אנלוגיה היא זו?

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אני יכול להגיד מה שאמרתי?

היו"ר מ' סבידור:

אני קורא לך עוד פעם.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אתה יכול למחוק את זה מהפרוטוקול של הכנסת, אבל אתה לא יכול לבקש ממנו לחזור בו.

היו"ר מ' סבידור:

אני אשתמש הפעם בזכותי להרחיק חבר כנסת שהשתמש בביטוי אשר איננו הולם — — —

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
זה לא מקובל.

היו"ר מ' סבידור:

זה לא מקובל? יהיה מקובל. כבר פעם השתמשת שלא כמקובל. חבר הכנסת ביטון, אני קורא לך עוד פעם, וכפעם האחרונה.

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אני לא מתכוון לחזור בי.

היו"ר מ' סבידור:

חבר הכנסת ביטון, לא ארשה לחבר הכנסת בכית הזה לייחס את התואר קוויזלינג למי מחברי הבית. אני קורא לך לסדר בפעם הראשונה.

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
— — —

היו"ר מ' סבידור:

אני קורא לך לסדר בפעם השנייה.

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אדוני היושב-ראש, חן לי להגיד מה שאמרתי. אמרתי שקוויזלינג היה מתבייש לדבר כמוהו.

היו"ר מ' סבידור:

חבר הכנסת ביטון, היתן שלא חזרת כך — — —

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אני לא מתכוון לחזור.

היו"ר מ' סבידור:

אני קורא לך לסדר בפעם השלישית. אני ארציא אותך מן האולם ואפנה תלונה לוועדת הכנסת כדי שתוציא מסקנות בעניין זה.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
זה בניגוד לתקנון.

היו"ר מ' סבידור:

אתה תודה לי על שלא הוצאנו אותך.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אתה נוהג בניגוד לתקנון.

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
שר הביטחון, על הבמה הזאת, השתמש בביטוי הזה.

יוסף רום (הליכוד):

הוא לא השתמש בו נגד חבר כנסת מטוים. יש הבדל.

היו"ר מ' סבידור:

חבר הכנסת רום.

קריאות:

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

זה ביטוי פרלמנטרי היסטורי. זה ביטוי פרלמנטרי היסטורי שאפשר בהחלט להשתמש בו.

קריאות:

היו"ר מ' סבידור:

זה אולי ביטוי פרלמנטרי בפרלמנט של מפלגה אחת. בפרלמנט הזה זה לא ביטוי פרלמנטרי. על אילו קוויזלינגים אתה מדבר?

קריאות:

היו"ר מ' סבידור:

חבר הכנסת צ'רלי ביטון, אני קורא לך, בפעם הראשונה, לסדר.

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אדוני היושב-ראש, איני מתכוון לחזור בי. שר הביטחון השתמש בדיוק באותו ביטוי שהשתמשי בו. הוא השתמש בו על הבמה הזאת.

היו"ר מ' סבידור:

חבר הכנסת צ'רלי ביטון, אתה פנית לחבר הכנסת.

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אמרתי שקוויזלינג היה מתבייש לדבר כמוהו.

היו"ר מ' סבידור:

אני חוזר בפעם השנייה: אני קורא אותך לסדר ואני מבקש שתחזור כך מהביטוי "קוויזלינג".

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
מה אתה עושה מזה טרגדיה? בפרלמנט הכריטי השתמשו בזה הרבה פעמים. זה מותר?

היו"ר מ' סבידור:

בפני מי?

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
על מי שבוגד בעמו. זה מותר?

היו"ר מ' סבידור:

חבר הכנסת טובי, לא אתה תיתן תעודות לחברי כנסת.

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

רוני מילוא (הליכוד):

אתה, צ'רלי ביטון, כוגד בעמך.

קריאות:

היו"ר מ' סבידור:

חבר הכנסת רוני מילוא, אני מבקש שלא לעזור לי.

הי"ר מ' סבדור:

אני נוהג לפי כל כללי הפרלמנטים בעולם.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אתה לא תוציא אותו מהישיבה.

הי"ר מ' סבדור:

חבר הכנסת נסראלדין, בבקשה.

אמל נסראלדין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, יום גדול היום לממשלה ישראל. יום גדול עוד יותר הוא לעם ישראל. יום זה, שהממשלה החליטה בו להחיל את החוק הישראלי על רמת הגולן, מביא, ללא כל עוררין, בקרב התושבים היהודים, הדרוזים והעלאוויים רגיעה נפשית ומרגע זה גובר כחוסם הביטחון העצמי והביטחון הכללי.

רבתי, איך לא? אנו עדים ל-19 שנות שלטונם של הסורים ברמת-הגולן.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
הכול יכונן לך על הדיבור הזה.

אמל נסראלדין (הליכוד):

האם אתה מדבר בשם? בסוריה לא היו נותנים לך לפתוח את הפה. אני מציע לך שתפסיק.

הי"ר מ' סבדור:

חבר הכנסת תופיק טובי, כשאתה דיברת, חבר הכנסת נסראלדין לא הפריע לך. אני קורא לך לסדר, שלא תפריע לו בנאומי.

אמל נסראלדין (הליכוד):

כמשך 19 שנה היינו עדים לשלטונם של הסורים ברמת-הגולן. כמה קורבנות נפלו עליהם? כמה גדול היה הנזק ברכוש? יותר מזה, האם קיים אורח ישראלי, חייל בשירות סדיר או בשירות מילואים, אשר יכול לשכוח את מלחמת-יום הכיפורים כשהצבא הסורי תקף את צפון המדינה — ארצנו — במגמה לעבור את טבריה, הגליל, חיפה ועוד? חברי הכנסת, אלמלא חיילינו ובנינו — חבר הכנסת טובי, זה ההבדל כיני לבניכם, אני חייל במדינה הזאת ואילו אתם תומכים באשף.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אתה בוגד.

אמל נסראלדין (הליכוד):

אתה בוגד.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אתה בוגד, אנחנו שוחרי שלום.

הי"ר מ' סבדור:

חבר הכנסת טובי.

אמל נסראלדין (הליכוד):

אני משרת את עמי ומולדתי.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

הי"ר מ' סבדור:

חבר הכנסת טובי, אני מחליט, ללא אזהרה נוספת, שאתה תעזוב את הישיבה. לא ייתכן שאתה תקרא לחבר הכנסת בוגד.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אוהו, אוהו.

הי"ר מ' סבדור:

אני קורא לך לעזוב את הישיבה, בפעם הראשונה, בפעם השנייה, בפעם השלישית. אני קורא לך לעזוב את הישיבה. לא ייתכן דבר כזה. לא תקרא לחבר הכנסת כוגד.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

הי"ר מ' סבדור:

אני מבקש שתעזוב את האולם.

(שני סדרנים מלווים את חבר הכנסת טובי אל מחוץ לאולם המליאה)

אמל נסראלדין (הליכוד):

חברי הכנסת, אלמלא חיילינו-בנינו היו הסורים מגשימים את זממם ומחסלים אוכלוסייה שלמה, ללא רחמים. אבל חיילינו, שנלחמו מלחמת גיבורים, עמדו מול הטנקים בגופותיהם, ולא בקטע אחד באזור רמת-הגולן, ונלחמו מלחמת פנים אל פנים. העם בישראל לא ישכח את הקרבנות של החיילים, שגרמה לכלימת הצבא הסורי ולאחר מכן הרפה אותו עד למבואות דמשק.

אדוני היושב-ראש, לא אחת פנה ראש הממשלה אל הנשיא אסד וממשלתו וביקש לכונן שלום בין ישראל ובין סוריה. אל שבעל פעם דחה אסד את הבקשה. יותר מזה, לא רק שהוא דחה את הירד המושטת לעברו אלא יצא בהכרזה האומרת, שלמדינת ישראל אין מקום במזרח זה. כפי שאנו יודעים, אסד נמנה עם מדינות הסירוב אשר תקפו באכזריות את הנשיא סאדאת רק מפני שהמנוח סאדאת נענה לפניית השלום שהופנתה אליו על-ידי ראש ממשלת ישראל, רק מפני שהוא נענה ליד השלום שהושיטה לו ישראל.

יש אפשרות לומר רבות על חוק רמת-הגולן. כפי שאמרת, חוק זה הוא חג לעם ולמדינה. עם זאת, אין מנוס מלהזכיר לחברי הבית שהיצאותנו ברמת-הגולן נותנת ביטחון. גם ליישובים בעמק ובגליל ולכל חלקיה הצפוניים של ארצנו, שבהם מתגוררים יהודים, דרוזים ועלאוויים.

לדרחים ולעלאוויים אומר: היום שחררה אתכם ממשלת ישראל מהחרב שהיתה מונחת על צוואריכם. מכאן עליכם לדעת, שהמדינה הזאת כיבדה, עודדה אתכם והגבירה בתוכם את החופש, את הסחר, את המצב הכלכלי, את חופש הדת ועוד. אלה דברים שלא זכיתם בהם בתקופת שלטונם של הסורים. מכאן עליכם לדחות מתסיסים, אנשי רק"ח, שעשו רבות כדי להפריע לחיכם.

לכסוף, אדוני היושב-ראש, אני רוצה לברך את היישובים היהודיים, את היישובים הדרוזיים ואת יישובי העלאוויים ברמת-הגולן, שייהנו ממעמד חדש זה.

הי"ר מ' סבדור:

תודה לחבר הכנסת נסראלדין. רשות הדיבור לחברת הכנסת גאולה כהן, ואחריה — לחבר הכנסת בן-ציון רובין.

גאולה כהן (התחיה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, המלים הראשונות שדובבו בי כששמעתי על החלטת ממשלת ישראל להעלות היום את חוק רמת-הגולן היו המלים של הרבי מברסלב, שאין יאוש בעולם הזה כלל. שאין מקום להתאייש.

יותר מפעם אחת הגשנו בנושא זה אי-אמון בממשלה, בצורה זו או זו. הפעם עליתי לדון כדי להגיש, כשם סיעתי, הצעת אמון בממשלה בעניין זה. לא עליתי על הדוכן כדי לדבר

אלה, חרב הגזירה על חלק אחר של ארץ-ישראל, ברומה של ארץ-ישראל, ימית — ארץ-ישראל לכל הדעות. והחרב הזאת מתנופפת עליה בימים אלה, והמאבק עליה כאן בכנסת הועלה ויעלה, ובעיקר כשטח. אין זה פלא שאנשי הגולן, שמשפחות הגולן נמצאות היום בחלקן הגדול בימית.

לכן קשה לנו, אדוני ראש הממשלה, להיות מאושרים. אנחנו רוצים מאוד להיות מאושרים, מפני שזה היה צעד נכון אחר הסכמי קמפ-דייוויד, שלהם התנגדנו ולהם אנו ממשיכים להתנגד. היום זה צעד נכון — אין אמר הליכוד? — "בדרך הנכונה", כמובן, כצעד מדיני, כי אנחנו מברכים גם על כל ההתיישבות ביהודה ובשומרון. כצעד מדיני, במישור המדיני, זה צעד נכון. הצעד השני צריך להיות עצירת הנסיגה מסיני לשם חשיבה, כדי לומר: עשינו הכול למען השלום. כואב נאמר שעשינו הכול גם מבחינת החשיבה לאור הנסיבות החדשות. כל ההיגיון, כל הניסיון כל התחושות והשכל הישר אומרים: לעצור את הנסיגה מסיני.

אבל לאלה מקרב המערך, המפוזרים היום ומזלזלים בחוקים, כאילו חוק אינו חשוב, העיקר זה מעשים, אני רוצה לומר: מי דורש את החלת החוק? — אלה העושים בשטח, אנשי היישובים עצמם, חקלאים, בעלי החזקה של העשייה בשטח. הם הראשונים שהעלו את הדרישה ותבעו את החלת החוק הזה. זו צביעות מצד המערך לומר, מצד אחד, לא נרד לעולם מרמת-הגולן, ומצד אחר, לא להחיל את החוק, אז מה זה, בן ממוז של מדינת ישראל, בן לא חוקי? אם כן, כל הנושא של העיתוי הוא תירץ אצלם. תמיד הם יגידו שהעיתוי היה טוב אתמול, יהיה טוב חוזר, אבל לעולם לא היום, והעיתוי זה הרגע. כן — שלוש קריאות היום, כי זה הרגע. עיתוי אינו ענין שלגביו אפשר להתווכח ולנהל סימפוזיונים, אם זה הזמן, הרי הרגע הוא הזמן. אי-אפשר פה לתכנות, אין זה חוק רגיל, ואין מה להתבייש בעניין הזה ולהשתמש בכל מיני תירוצים, שכאן אונסים את הכנסת, שמחלים עליה דבר בכפיה. למערך היה הרבה זמן למצוא את העיתוי. מדוע הוא לא הגיש את הצעת החוק?

רק מי שרוצה באמת לשמור על הגולן כאופציה למשאומתן עם הסורים, רק הוא לא נמצא היום על הביטאוח האלה, ואני מחכה לראש הלוכז לעניין הגולן, לכל אלה שחתמו על הצהרה כעניין זה, לרבות רבין, לרבות פרס, לרבות האחרים שתתמו על הצעת החוק בדבר החלת החוק על רמת-הגולן, והם תבעו את החוק כבר לפני שנה, שנה וחצי או יותר, ואז העיתוי היה בווער, והיום לא?

נכון אמר ראש הממשלה, שזה חלק בלתי נפרד של ארץ-ישראל, ועל חלקים של ארץ-ישראל אין משאומתן לא עם אסד ולא עם אף אחד אחר. אין משאומתן על חלקים של ארץ-ישראל. עם אינו מנהל משאומתן על חלקים מארצו. אך גם ימית היא חלק מארץ-ישראל. איננו מתיישרים. אנחנו מאמינים שכל קול אמיתי, כל קול מחאה אמיתי וכל קול זעקה אמיתי, כל תחימה על עצומה, כל שביחה, כל הפגנה, כל נפתות של מסירות נפש בישראל — כל מה שמסור את נפשו עלו יתקיים בידיהם, וכך אנחנו נוכל לבטל גם את הגזירה הזאת על ימית.

סיעת התחיה הגישה לפני חודשים הצעת חוק להחלת המשפט והריבונות הישראלית על רמת-הגולן. אני מודיעה בזה בשמחה, שסיעת התחיה לוקחת חזרה את הצעת החוק בדבר החלת הריבונות הישראלית על רמת-הגולן, אבל היום כבר הגשנו הצעת חוק בדבר החלת הריבונות הישראלית על יהודה ושומרון, ואנחנו מקווים שאחד מנציגיו יזכה לעמוד כאן ולומר שאנחנו

על חשיבותו של החוק מכל הבחינות: מדינית, ביטחונית וכלכלית. על אלה דיברנו, חברי ואנשי, מעל הדוכן הזה פעמים רבות. היום כנתי לדבר על העלאת החוק על-ידי הממשלה. אנחנו שמחים לברך את הממשלה. אנחנו שמחים על ההזדמנות שיש לנו לברך את הממשלה. אנחנו מברכים אותה ומחכים להזדמנויות נוספות כאלה.

החוק מועלה כאן כמה שמכנים: שעה טובה. אין כמו העם היהודי הרגיש לנושא הזה של העיתוי. על כל דבר אומרים: בשעה טובה ומצלחת. מדוע? אין ביטוי כזה אצל עמים אחרים. הוא קיים רק בשפה העברית, שהיא חלק מהתרבות העברית. הנושא הזה של העיתוי הנכון, השעה הטובה והמוצלחת, הוא חלק מהתרבות שלנו והרגישות שלנו. ואנחנו יודעים איזו חשיבות פוליטית יש לנושא העיתוי במישור של ההחלטות המדיניות.

נכון שזו שעה טובה, אבל גם נכון הוא — ובכך הזכיר זאת חבר הכנסת אבטבי — שהיא היתה טובה גם לפני כן, ואולי אף היתה חוסכת לנו עוגמת נפש במקרים רבים בנושא שגם הוזכר כאן, נושא הדרוזים בגולן. אבל בעיקר היא היתה חוסכת לעם הזה את הצורך להמשיך להיות בעוגמת נפש. מגיעות לעם הזה שעות של התרוממות רוח כמו היום. זה מגיע לו. לחוק הזה יש גם השלכות מרחיקות לכת לא רק בנושא היהודי, הארץ-ישראלי, הביטחוני — ולדעת, גם אדמת הגולן שמחה היום שבני חוזרים אליה כן — אלא יהיו לזה גם השפעות על העלאת המורל, כפי שאומרים. חוזרים כל-יך הרבה על המלה "מורל", ואני מעדיפה את המלה "אמונה" על פני מורל שעולה ויורד בבוקר, בצהריים, אמונה היא אחת כל הזמן. זה יעלה באמת את הרוח וגם יאמר לאנשים, כפי שפתחתי, שאין מה להתייאש. אפשר, כשצריך, כשזה הכרחי, כשזה אמיתי, זה גם יהיה.

אמרתי שיש לזה השלכות מרחיקות לכת, ואין לי ספק שהחלל הריק שאנו עדים לו כאן בביטאוח של המערך הוא חלל ריק, המבטא חלל ריק עמוק הרבה יותר מאשר הנושא הטכני של ביטאוח ריקים. הכנסת הזאת ריקה מאופוזיציה אמיתית. אופוזיציה אמיתית היא לא רק זו שעושה אופוזיציה. אופוזיציה אמיתית היא זו שיוודעת גם להתגבר בשעות גדולות. זאת אופוזיציה אמיתית. היא אינה ממלאת לא את התפקיד של אופוזיציה הלווחמת על דברים אמיתיים — ובממשלה הזאת יש דברים שצריכים ללחום נגדם — ולא את התפקיד של אופוזיציה אמיתית היוודעת להתעלות כרגעים של עלייה. היא ממלכת הזום והיא עושה את השגיאה ה-100,000 שלה בזה שהיא מחרימה את הדיון. את מי היא מחרימה פה? היא מחרימה את הגולן מכל מיני טעמים, וכמו שיש שמחת עניים, כך יש החרמת עניים.

אשר לעיכובים בהעלאת החוק ואי-הנכונות של המערך היום — מלבד הקטנוניות המפלגתית, שלא הם הגישו את הצעת החוק, שהרי יישוביהם היו יכולים להגיש אותה — לא פסע אחת אמרת להם. לפחות הצעת: הגישו את הצעת החוק: הליכוד יצטרך אז להצביע בעדה. אבל הפחדים, הפחדים מה יגיד העולם. גם היום הוא לא ישלח לנו זרי פרחים אלא קוצים. אז מה? האם שלחו לנו זרי פרחים במשך ארבעת אלפים שנה? האם על הדברים האמיתיים לא אמרנו "ואף-על-פי-כן ולמרות הכול", ואז הכנענו אותם?

אמרתי שצריך להתברך בחוק הזה. כששאלו אותנו היום, את חברי סיעת התחיה, אם אנחנו מאושרים, אמרנו: לא. איננו יכולים להיות מאושרים כשמעל ראשנו מתנופפת היום, בימים

חוכרת ז', ישיבה ל"ב
— הצעת חוק רמת-הגולן —

בן-ציון רובין (תמ"י):

רבותי, חברי הכנסת, זהו יום של התעלות אשר יבואו אחריו ימים קשים של לחצים מדיניים, הכרזות של חורצי לשון למיניהם וכתבות של עיתונאים ידענים. עלינו להיות נכונים למאבק ממושך של חורשי רעה רבים. לפיכך שומה עלינו לגבש ככל האפשר את הציבור שלנו פנימה. כבר ראינו כי כל הקולות הנשמעים בבירות העולם הם תמיד הד למה שנשמע בתל-אביב ובירושלים. הכה נשמע להם קול ברור, עז, בוטח בדרכו הציונית: עלינו לגולן על-מנת שלא לרדת משם, זהו איבר מאיבריה של ארץ-ישראל והוא אינו נישא למיקוח או למשא-ומתן.

אמת, שריכוזנו עד עתה בעניין זה היה מגומגם מעט, והיו שפירשו זאת כספקות האוכלים בלבנו. לא חוסר ביטחון לספת את הגולן למדינת ישראל היה לנו, אלא לבטים היו לנו בצדקת הצורך בסיפוח. היום ניתנה התשובה — לא ספקות, לא לבטים, רק המתנה עיקשת לעיתוי המתאים.

ולסוף, מלים אחדות לראש הממשלה, שבא הישר ממיטת חוליו להביא בפני הכית את החוק החשוב הזה. אשריך, אדוני ראש הממשלה, שנודמנה לידך הזכות הגדולה הזו, ובזכותך ניתנה לנו האפשרות להיות שותפים לה. לכך ראוי לברך אותה ברכה עתיקת יומין, נפלאה — ברוך מצים גבול אלמנה.

היו"ר מ' כהן:

תודה רבה לחבר הכנסת בן-ציון רובין. אני מזמין את חבר הכנסת מרדכי בן-פורת, איננו כאולם. רשות הדיבור לחבר הכנסת אמנון רובינשטיין, בבקשה.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת בן-פורת נכנס כעת, אני מוכן לוותר.

היו"ר מ' כהן:

אני משטער, כבר קראתי לחבר הכנסת אמנון רובינשטיין. אחריו — חבר הכנסת מרדכי בן-פורת.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):

אני מוותר.

היו"ר מ' כהן:

אם אתה מוותר — בבקשה.

מרדכי בן-פורת (תל"ס):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, ידעתי על הצעת החוק כשעה 15:40 היום. היינו בסיוור בבית-החולים הדסה. אחר כך הייתי בפגישה בבנק ישראל. לאחר מכן הגעתי הנה ונאמר לי שכל סדר-היום השתנה ויש חוק, על כן כל אחד מאתנו עשה כמיטב יכולתו בשעה שנותרה לי כדי לגבש את דעתי.

ראשית, ברצוני לברך את ראש הממשלה, שאיננו כאן, ולאחל לו כאמת החלמה מהירה.

היו"ר מ' כהן:

ראש הממשלה ירד לנוח בחדרו.

מרדכי בן-פורת (תל"ס):

אני מתאר לעצמי.

במבוא להסכם קמפ-דייוויד נאמר: "ברושמן לפנינו כי המסגרת הנוכחית לעיל, לפי המתאים, נועדה להיות בסיס לשלום לא רק בין ישראל לבין מצרים, אלא אף בין ישראל לבין כל אחת משכנותיה הערביות האחרות המוכנה לנהל עמה משא-ומתן לשלום על בסיס זה — — —".

לוקחים בחזרה את החוק שהגשנו בדבר החלת הריבונות על יהודה ושומרון, ונצביע יחד עם הממשלה ונכרך אותה כשהיא תעלה כאן את החוק בדבר החלת הריבונות הישראלית על יהודה ושומרון.

ואם תפתחי בדברי רבי נחמן מברסלב, גם אסיים בדברי רבי נחמן מברסלב: "הועיקר — לא לפחד כלל".

היו"ר מ' סבידור:

תודה לחברת הכנסת גאולה כהן, רשות הדיבור לחבר הכנסת בן-ציון רובין, ואחריו — לחבר הכנסת מרדכי בן-פורת.

בן-ציון רובין (תמ"י):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ראוי היה שפתח את הישיבה הזאת היום בכרעה למי שהצינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה. אומנם חיינו ארבע-עשרה שנים וחצי ארוכות להחלת החוק הישראלי בגולן, אבל גם אם מאוחר — מוטב כך. הנס הזה התרחש. הגולן יהיה מעתה חלק ממדינת ישראל.

נדמה לי שהכול מסכימים שהגולן הוא חלק בלתי נפרד מארץ-ישראל. במלוא מובן המלה, ואין צורך לחפש שרידים של מאות חתי כנסת ואחרים יהודיים כדי להוכיח זאת. אין צורך אפילו להגיע לעת החדשה ולהראות הוכחות של ראשית המפעל הציוני בתחילת המאה.

רבותי, ארץ ישראל לא חסרה מאומה — היא חסרה רק את כניה. ראינו זאת בכל המפעל הציוני בארץ-ישראל, איך כנים שבי מולדת הפכו מדבר לגן פורח. שכנו וראינו זאת בארץ הגולן בי"ד השנים האחרונות, 14 שנים שבהם הפגינה הציונות את ידה החזקה. מי אינו זוכר את מדברי סלעי הבולת שמצאנו בגולן בשנת 1967? מי שכח את עדרי הבקר כחוש המראה שרעו שם? לכו וטיילו שם היום וראו 27 יישובים פורחים לתפארת, פנים שוחקות של ילדי ישראל, מהם רבים שהגולן הוא מקום הולדתם. אין זה פלא, החידוש המרנין הזה הוא פועל יוצא של עזרבה היתנו ביום בארצנו, בנים בגולן, כי הסורים שישבו שם בעשרות השנים האחרונות לא ראו את הגולן כחלק מארצם, לא כשר מבשרם. הגולן, כיתר חלקי ארץ-ישראל, לא חסר מאומה רק את בניו, והם שבו בהתשכ"ו והיום הם קיבלו גם את ההכרה החוקית. כי חלק זה של ארץ-ישראל מצטרף למדינת ישראל המתחדשת.

בכל השמחה הזאת יש חו של צער — הספסלים הרקים שלפנינו. רבותי, ביום גדול זה ראוי יהיה שנחגבר על המחלוקת של יום קטנות ונראה את המאחד והנפלא המשותף לכולנו. הרי אנו מכירים אשית את היזשבים על הספסלים הפנויים היום ואנו יודעים את דעותיהם — רבים מהם ששים ושמחים יחד אתנו על חוק רמת-הגולן. יחד היינו עממם במה שקראנו "לובי הגולן" אשר היה ה"לובי" הרחב ביותר ככנסת הקודמת. יחד קיבלנו כאן ככנסת ומסרנו לראש הממשלה את העצומה החתומה בידי 75 ריבוא תושבי ישראל ואשר קראה לכולנו ש"לא לאבד את הצפון" אלא לספח את הגולן למדינת ישראל.

חבל שסיעת המערך לא יכלה להתעלות אל הממדים האמיתיים של היום הזה, חבל שלא נתנה חופש הצבעה לחבריה ואפשרה להם ולכולנו להציג קבל עולם ומלואו, כי חוק זה, רוב רובם של תושבי ישראל עומדים מאחוריו.

שר התחבורה ח' קרפון:

המערך קרא כל הזמן "לא נרד מרמת-הגולן", היום הוא קורא "לא נרד מהקומה החמישית".

אנו בישראל מתנגדים — ובצדק — לכל כרוסס בהחלטות מועצת הביטחון 242 ו-338. אויבנו עומדים על פתחנו כדי לכרוסס בהצעות הללו, באחת מהן ובשתייהן גם יחד. הצעת חוק זאת פותחת פתח לכל אויבנו להתנכל לשתי ההחלטות ולנסות לערערן כבסיס לטיעונינו.

רונן מילוא (הליכוד):

חבר הכנסת בן-פורת, סוריה כבר קיבלה את ההחלטות האלה? בהסכמי קמפ-דייוויד כתוב: מדינה שמוכנה לנהל משאומתן. מה עם אסד?

מרדכי בן-פורת (תל"ם):

היה לנו הסכם ביניים עם סוריה בשנת 1974 ואנחנו הכרנו, במשהו, בנבול בינו לבין סוריה. בטרם פרח מלחמת ששת הימים היוותה רמת-הגולן מקור לפורענות ולאיום מתמיד על יישובינו בגליל. היתה הצדקה מלאה לכבוש את הרמה ולהאחז בה. אני מסכים באופן מוחלט להגדרה שלא נדר מהגולן.

אחרי מלחמת ששת הימים, אני רוצה להזכיר כאן לחברי הכנסת, קיבלה ממשלת ישראל בראשותו של לוי אשכול המנוח ובהשתתפות סיעת הליכוד החלטה, שבה הודגשו שלושה מרכיבים: שליטה ביטחונית של ישראל בגולן ותפיסת עמדות ביטחוניות, שמירה על מקורות המים ופירוז הרמה. זה כמובן, חמורת, שלום אמת עם סוריה.

חברי כנסת נכבדים, כל אחד מאתנו חצוי בין זיקתו להיסטוריה של עמנו, ההיישובות ביהודה ושומרון, בגולן ובדרום לבנון, ובין המציאות והמגבלות שאנו נתונים בהן. רמת-הגולן נתונה היום בשליטתנו. אין אנו מנועים מכל פעולה ביטחונית או החיישנותית שתראה לנו, ואני בהחלט בעד זה. אני תוהה ושואל: מה תוסיף הצעת החוק לאותה שליטה? האם הצעת חוק זאת לא תחסום אחת ולתמיד כל סיכוי למשאומתן עם אסד או עם כל משטר סורי אחר שיבוא אחריו? להצביע בעד הצעת חוק זו פירושו להיות מוכן לשנים רבות של מצב מלחמה עם סוריה.

רבותי, כדי לבטא הנמקה זאת די לי בהימנעות. אבל הצורה שבה הוצעה ההצעה, יש בה זלוזל מוחלט בכנסת. היא הופכת אותנו לעדר של כבשים. היא איננה מאפשרת לאיש מאתנו להיוועץ בסיעתו. זה ערעור המשטר הדמוקרטי הפנימי של כולנו.

רונן מילוא (הליכוד):

חבר הכנסת בן-פורת, מותר לשאול אותך שאלה ברשות?

מרדכי בן-פורת (תל"ם):

לא, תן לי לגמור. הצורה הזאת של הבאת הצעת החוק היא פסולה מעיקרה. הפרוצדורה הזאת איננה ראויה שתהיה חלק מהליכי הבית הזה.

אני, רבותי, בגלל הצורה, לא אמנע אלא אצביע נגד הצעת החוק.

רונן מילוא (הליכוד):

נגד רמת-הגולן?

מרדכי בן-פורת (תל"ם):

לא צריך להיות דמגוג ולפרש זאת נגד רמת-הגולן. זה מה שאתה מפרש.

הי"ר מ' כהן:

תודה לחבר הכנסת בן-פורת. רשות הדיבור לחבר הכנסת אמנון רובינשטיין, ואחריו — לחבר הכנסת מרדכי וירשובסקי.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):

אדוני הינשבראש, כנסת נכבדה, אני רוצה להצטרף לדברים שאמר חבר הכנסת בן-פורת בדבר הצורה שבה הובא חוק זה לכנסת. ודי לי בדברים שהוא אמר. זהו לענף להחליף הדמוקרטי, זה מצב שבו אין כל אפשרות למפלגה למלא את תפקידה, אין כל אפשרות לאמצעי התקשורת להביע את עמדתם, לפני שמובא העניין להכרעה. אני חושב שהשיקול שהנחה את ראש הממשלה הוא מוטעה לחלוטין, אבל אני לא אתחמק מהעניין עצמו. אני רוצה לומר שהאזנתי היטב לדברים של ראש הממשלה ולדברים של חברי הכנסת האחרים שתמכו בחוק, ולא הצלחתי לרדת לסוף דעתם על מה מדובר, לשם מה נחקק החוק הזה בחיפזון גדול כל כך.

משום שמה לך עניין חדש שנתחדש כאן? האם אין אנו יודעים מה עמדתו של נשיא סוריה? האם אין אנו יודעים שתחת המשטר הכעתי אין לנו דין-יודברים, אין לנו משאומתן, אין כל אפשרות להגיע לשלום, אין כל אפשרות להגיע עם סוריה להסדר? זה נתחדש היום? הרי כולנו יודעים מהי עמדתו של סוריה בעניין הסדר אפשרי של שלום או פשרה עם ישראל. ומשום כך — — —

חנן פורת (התחיה):

כמה זמן אפשר לחכות?

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):

כמה זמן אפשר לחכות? — אומר לך, כל זמן שאתה מחזיק — תמיד. מתי באים אנשים לערער סטטוס קוו? — בניגוד לחוקה. מתי הולך אדם ומצהיר על זכות? — כאשר אין לו זכות. אבל ישראל שלטת ברמת-הגולן, מתיישבת ברמת-הגולן. לא רק זה, המשפט הישראלי חל ברמת-הגולן, מכוח חוקה חל ברמת-הגולן.

חנן פורת (התחיה):

אנשים שם ישבו כבני ערובה — — —

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):

מייד אגיע לזה, אני מבקש לאפשר לי לסיים.

הי"ר מ' כהן:

חבר הכנסת פורת, לחבר הכנסת רובינשטיין יש רק חמש דקות, אני מבקש לאפשר לו לסיים.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):

שום דבר לא נשתנה כאן מבחינת החוקה. יש לנו מצב דומה. למה שעבר על ישראל לגבי חוק ירושלים. לישראל היתה חוקה מלאה בירושלים, היו לה שגרירויות וזרות בירושלים. היה לה מעמד בין לאומי מוכר שהכיר בשליטת ישראל בירושלים, ובהבדל פה של הכנסת גרמנו שהישיגים של שלושים שנה נמחקו בין לילה, כתוצאה מברית השגרירויות ומערעור מעמדה בירושלים. יתר על כן, אחנו כאן מחזקים לידנו של שליט סוריה, של אויבי ישראל. מדוע? משום שהיום נושא האחזיה הישראלית ברמת-הגולן איננו מצוי בסדר-היום הבין-לאומי. איננו מצוי בדיתים בינו לבין מצרים, איננו מצוי בדיונים בינו לבין ארצות-הברית. ואילו אנו כאן, באקט שאין לו שום משמעות מעשית, מעלים אותו לראש סדר-היום הבין-לאומי. לשם מה? יש רק הסבר אחד אפשרי לזה, ההסבר שאנחנו מצהירים עלידי האקט הזה שרמת-הגולן איננה נושא כלשהו להתפשרות.

חיים דרוקמן (חזית דתית לאומית):

נכון.

גם אני אומר, הגבול הבין-לאומי הזה צריך להשתנות בהחלט. הוא צריך להשתנות במשאומתן, על-פי הכללים המקובלים על האומות בנות התרבות. ואל יביאו לי כאן כדוגמה את ברית-המועצות שסיפחה את המדינות הבלטיות. האם כדאי להוסיף בעניין, שארצות-הברית עד עצם היום הזה לא הכירה בסיפוח הזה, ואנחנו יכולים להשוות את מצבנו למצבה של מעצמה עולמית בעלת מיושב גרעיני, שמחזיקה את האימפריה שלה ואת פולניה ואת שאר המדינות המשוועבות בזכות מאון האימה הגלובלי? ישראל נמצאת במצב כזה? אל תביאו דוגמה מברית-המועצות, הביאו דוגמה ממדינה אחרת כלשהי.

הי"ר מ' כהן:

אתה גוזל מזמנו של חברך לסיעה.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):

שמעתי חברים מסינות אחרות.

הי"ר מ' כהן:

להם היה הרבה יותר זמן סיעתי.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):

אין לי ספק שהרוב בבית יצביעו בחופזה, במהירות למען הצעת החוק, ואני בטוח שיש רוב מיושב גרעיני, הישראלי שתומך בכך ויתלהב לכך ויאמר שזה יום חג.

בני שלייטא (הליכוד):

אז מה רע בכך שרוב הציבור תומך?

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):

אין לי כל ספק שתוך זמן מסוים אנחנו ניווכח לדעת, כמו שנזכרנו מאז 1967 בעניינים אחרים, שיש אמת אחת המאפיינת את ההיסטוריה שלנו מאז אותה תקופה, שתפסת מרובה לא תפסת, והיא תופסת גם בעניין זה.

הי"ר מ' כהן:

רשות הדיבור לחבר הכנסת מרדכי וירשובסקי, ואחריו — לחבר הכנסת חיים דרוקמן.

מרדכי וירשובסקי (שינוי — מפלגת המרכז):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, היו כאן אנשים שדיברו בשמחה, חברי כנסת שדיברו בשמחה, בהתרוממות רוח. אדוני היושב-ראש, בשבילי היום הזה הוא יום עצוב, וזאת לא רק מפני שיתקבל היום חוק שאני חושב שיביא נזק למדינת ישראל והצלה לתיוס מהר מאוד, כפי שנראה הצהלה על חוק ירושלים, — —

קראת:

כמו עם מזכר ההכנה.

מרדכי וירשובסקי (שינוי — מפלגת המרכז):

— כאשר מהר מאוד אנשים פרסמו מאמרים ודברים שאמרו שכעצם היה זה חוק רע, אני עצוב לא רק בגלל החוק שיחאשר היום, וכנראה ברוב גדול, אלא בעיקר בגלל הפרוצדורה המעוררת שאלה, האם אנחנו כחברי כנסת באמת ממלאים פונקציה של נבחרי ציבור או שאנחנו מריונטות הנכנסות לפעולה כאשר אצל מיהו נולד רעיון חפוז לקבל החלטה מסוימת ולחוקק חוק מסוים.

היום בשעה 13:30 ישבנו בזמנון הכנסת והכנו את עצמנו לקראת הדיון של אחר-הצהריים במליאה, בעניין הצעות החוק שצריכות היו לעלות, ופתאום, תוך כדי השיחה, התחילו להגיע לחשושים שעומדים היום לקבל החלטה בעניין הגולן, ורבע שעה אחרי זה נודע לנו שתוך הגולן כבר נמצא בהרפסה, ואז,

חנן פורת (התחיה):
סיבה טובה.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):

אבל אומרים לנו חבר הכנסת משה ארנס וחבר כנסת אחרים, כינייהם אמנון לין, שזה לא כך, שהחוק הזה לא ימנע הסכם אפשרי עם משטר אפשרי שירצה שלום עם ישראל, וגם לא הייתי רוצה בכך, כי היום יש משטר אחד ומחר יש משטר שני. בימי נאצר לא היתה כל אפשרות להידברות עם השלטון המצרי, כאשר עלה סאדאת, נשתנו הדברים, ודברים לא נחתכים לעולם ועד.

אדוני היושב-ראש, אני חושב שרוב חברי הבית הזה, הרוב הגדול בציבור הישראלי, מאוחדים בעניין אחד: שאי-אפשר לדרת מרמת-הגולן. אי-אפשר לדרת מרמת-הגולן גם לצורך הבטחת יישובי הצפון ולא פחות מכך לצורך הבטחת מקורות המים של ישראל שהם בשבילנו עורק חיים. ואנחנו לא יכולים בעניין הזה לוותר על נכס שהוא חיוני לביטחוננו.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

אל תגיד כולם, לא כולם.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):

אמיתי הרוב, לא אמיתי כולם, הרוב, שבכללו סיעת שינוי, שותפים לעמדה הזאת. אבל אם פירוש הדבר שבקבלת החוק הזה אנחנו חוסמים וסותמים לעולם ועד כל אפשרות של משאומתן לשלום עם משטר אפשרי, לא עם המשטר הבעתיסטי — —

קראת:

הי"ר מ' כהן:

אני מבקש שלא להפריע.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):

במלים אחרות, מה שאמר חבר הכנסת משה ארנס, יושב-ראש ועדת החוץ והביטחון, שולל כעצם את הנימוק היחיד שבעזרתו אפשר היה להצדיק את החוק, אולי אפשר היה להצדיק את החוק, כלומר, לא שאני חושב כך, אבל לרדיו של הליכוד, לרדיו של ראש הממשלה.

יתר על כך, רבותי חברי הכנסת, אנו צריכים להיות מוכנים לכך, שבחוק החפוז הזה שמועבר כאן במהירות שמביישת ומבזה את הכנסת, אנחנו נפתח פתח לפתח לטענה שאנחנו מפירים את הסכם המסגרת שנחתם בקמפ-דייוויד, שמדבר שהבסיס המוסכם להסדר בדרכי שלום של הסכסוך בין ישראל ובין שכנותיה, בין כל שכנותיה, הוא החלטה 242 של מועצת הביטחון על כל חלקיה. האם משהו יכול להעז ולטעון שהחוק הזה עולה בקנה אחד עם 242, גם לפי הפירוש הישראלי? גם לפי מצע המערך שלא נמצא כאן? הרי ההיפך הוא הנכון, ובצדק אמר חבר הכנסת בן-פורת, אנחנו, שדגלנו היום הוא ביצוע החלטה 242, ואנו תובעים הכרה בהחלטה זו, ואנחנו אומרים שמי שלא מכיר בה כמו אש"ף, כמו סוריה, אינו ראוי להישמע כלל — אנחנו נכחו ונעזרעו גם את ההחלטה וגם את המסמך הבין-לאומי שעליו תחנונו שמאמץ את המלצותיה? או אני שמעתי מפי ראש הממשלה שהוא לא מכיר היום בהסכם סייקס-פיקו, לא מכיר בגבול הבין-לאומי, הייתי רוצה לדעת, ממתי? — הרי לא במפת אצל "דק כך", לא בכל התקופה הארוכה שמר בגין היה באופוזיציה, לא בכל התקופה שבה התנועה הרביעיונית יזכרה על שלמות הארץ. ממתי בוטלה ההכרה הישראלית בגבול הבין-לאומי?

לכן אנחנו נצביע נגד החוק, אבל גם אם היה זה חוק טוב, אני עצוב היום, כי גם חוק טוב לא צריך להתקבל בצורה כזאת. מכל הטעמים האלה נצביע נגד החוק הזה, ואני ארגיש שאני ממלא את חובתי ומביע מחאה לא רק נגד החוק הזה אלא גם נגד דריסת הדמוקרטיה במדינת ישראל.

היו"ר מ' כהן:

תודה לחבר הכנסת וירשובסקי, רשות הדיבור לחבר הכנסת חיים דרוקמן, ואחרי — לחבר הכנסת אמנון לין, אחרון הדוברים בדיון זה.

חיים דרוקמן (חזית דתית לאומית):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בראשית דברי רצוני לברך על העובדה שראש הממשלה נמצא שוב עמנו. אי אפשר להכחיש שהיו לנו ימים של חרדה, ועכשיו כשאנחנו זוכים לראות אותו חוזר לעבודתו, אני מברך: ברוך רופא חולים. ממעמקי לב אני מברך את ראש הממשלה בכרכת רפואה שלמה.

יום גדול הוא היום הזה לעם ישראל ולמדינת ישראל. ברוך שהחיינו וקיימנו והגיענו ליום הזה.

זכות גדולה נפלה בחלקו של ראש הממשלה, שהעניין הראשון שהוא מטפל בו אחרי צאתו מבית-החולים הוא החלת החוק הישראלי על רמת-הגולן. עניין זה ואי יחזיק אותו ויחזיק את כולנו. במצב הקיים יש משום עיוות של 15 שנה. מייד אחרי מלחמת ששת הימים צריכים היינו להחיל את הריבונות הישראלית על כל חלקי ארץ-ישראל שתחזו או לדינו. זה היה כל-כך טבעי, כל-כך מתבקש מאליה. הנה היום אני מתחילים להחזיר עטרה ליושנה. אני רוצה להנהיג את הממשלה על החלטתה האמיצה להחיל היום את החוק הישראלי על רמת-הגולן.

עם זאת, אני קורא לממשלה למצוא דרך להשאיר את יישובי סיני בידי מדינת ישראל, ומצפה ליום שבו נחיל את החוק הישראלי על יהודה ושומרון וחבל עזה.

אדוני היושב-ראש, ערך גדול לחוק רמת-הגולן, אני רוצה להתייחס לדברי האומרים שבצעד כולנו בדעה שרמת-הגולן חיונית למדינת ישראל, אבל לשם מה החוק הזה? אני שמח שיש קונסensus לאומי בעניין רמת-הגולן, אבל בכל זאת יש משמעות מיוחדת לחוק הזה הן כלפי חוץ והן כלפי פנים. כלפי חוץ — מטרתו להבהיר בצורה חד-משמעית שהגולן הוא חלק בלתי נפרד ממדינת ישראל. אם סוריה ביום מן הימים תהיה מוכנה למשא-ומתן עם ישראל, האם היא לא תתבע מאתנו לקבל לא פחות ממה שקיבלה מצרים? האם לא תעמוד על כל רגליו אדמה רמת-הגולן ועל עקרת היישובים ממנה? לכן חשוב החוק הזה, שמבהיר כי רמת-הגולן איננה נתונה לשום משא-ומתן. כשם ששום חלק ממדינת ישראל אינו נתון לשום משא-ומתן. וכלפי פנים — מטרתו להרגיע בצורה החלטית את מתיישי רמת-הגולן, החיים בחרדה נוראה וחוששים לעתידם ולעתיד ביתם-ביתנו. עובדה היא שבשנים האחרונות, עם כל הפיתוח ברמת-הגולן, יש רתעה מלהתיישב בה. אנשים אינם רוצים להשקיע את שנותיהם היפות, את עמלם ואת זעתם לריק.

אחיו של יונתן, השם ייקום דמו, החי באחד משמונת היישובים של הפועל המזרחי בגולן, התייחס לאחיו ולכל הקורבנות אשר נפלו בגולן ואמר: "הרגש רעה מאוד לא לדעת לעולם אם הקורבנות לא היו לשווא. ובכלל, איך אפשר להמשיך ולחיות בבית העלול להתפרק, חס וחלילה, להשקות שדה בצניור שטמנת בקרקע ואיך יודע אם לא יישלף ממנה.

כאשר באנו למליאה, מצאנו חוק בן שלושה סעיפים שדיבר על חוספת, והחוספת עדיין לא הייתה. מאוחר יותר הופיע דף עם מפה, כפי שהיינו נוהגים לצייר בכית-הספר בשיעורי הגיאוגרפיה בכיתות הנמוכות, ועל זה כנסת ישראל צריכה להצביע היום, ושמעתי שרוצים להגיש היום את הצעת החוק גם בקריאה שנייה וגם בקריאה שלישית.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, האם אנחנו כל כך חלשים שאנחנו צריכים להיחפז עד כדי כך? אני רואה בחיפזון הזה לא תחושה של עוצמה, לא הרגשה שאנחנו צודקים, אלא ניסיון להשיג משהו מהר, לשלוף את השפן ולגמור עם העניין. אנחנו מקבלים פה לטוב או לרע החלטה כבדה, וגם אלה המחייבים, עושים מזה עניין גדול ואומרים שזה חג. מדוע? כי מאשרים דבר טכני קל ערך? מפני שמקבלים איזו שהיא תקנה? — לא. מפני שמקבלים היום החלטה שלגבי דירי היא גורלית ושלילית למדינת ישראל ולאחרים היא חיובית. אבל לכל הרהות זו החלטה כבדה, וההכנה שלנו כחברי כנסת והדיון שלנו כחברי כנסת לא נעשה רק בחופזה, אלא נעשה תוך זלזול באינטליגנציה של כל אחד מאתנו. אני מתפלא גם על המחייבים את החוק, שהם מוכנים במהירות אקספרס כזאת להרים את ידיהם ולקבל את החוק הזה, ולא לשאול מדוע זה טוב דווקא היום, ומדוע בחיפזון כזה, מדוע לדחות הצדה את כל סדר-היום של הכנסת ולהביא את החוק הזה? אנחנו עומדים בשערי מהפכה? האם אנחנו באיזו שהיא סיטואציה שבאה עלינו לפתע?

לא, אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, חברים יקרים, חברי לכנסת, חברים מצד זה ומצד זה — לצער מצד זה, חברי המערך אינם — הרי כולנו חברים לבית ואנחנו מנסים כמשותף להתמודד עם בעיות. היום אנחנו לא מתמודדים עם בעיה. אנחנו מקבלים בחיפזון, בעצימת עיניים, החלטה גורלית למדינת ישראל, בלי לשקול אותה באופן רציני. וזאת גם מצד אלה המחייבים. הייתי רוצה לדעת מדוע זה קורה. אך אני לא אוכל לדעת. כי ההצעה תועבר לוועדת החוק והביטחון ושם, במהירות שיא יוחלט, כנראה, שזה בסדר, וזה יגיע לקריאה שנייה ולקריאה שלישית, החוק יופיע בספר החוקים — ואני לא ארד מדוע הדבר הזה נעשה. האם כך צריך להתנהל בית המחוקקים של מדינת ישראל. בית הנבחרים?

אדוני היושב-ראש, זה יום עצוב. אני שותף לחרדה של כל אלה השוללים את החוק, לדברים שאמר חבר הכנסת רובינשטיין, ולא אחזור עליהם. אני חושב שאנחנו עושים טעות גדולה, אנחנו עושים משהו מתוך חיפזון ומתוך להיטות וחוסר הבנה של תהליכים שיש בעולם. יכולתי לומר: טוב, יש מדיניות מסוימת, הממשלה רוצה לבצע אותה והיא מנסה לשכנע את חלקי הבית כדי שכולם לפחות יבינו מה שהיא עושה. אבל היא אפילו לא משתדלת, לא מתאמצת, היא לא עושה את המאמץ המינימלי לשם כך. לכן אני חושב שאנחנו צריכים היום להיות עצובים כפל כפליים, גם בשל תוכן החוק וגם בשל הצורה שבה הוא מובא היום. אלה המכה והעלבון הגדולים ביותר לכנסת הריבונית של מדינת ישראל.

אני מצטער גם לראות את ספסלי האופוזיציה הראשית ריקים. אני חושב שהיא, בתור שכזאת, צריכה להשמיע את דעתה בצורה חד-משמעית ולא להיעדר מן המערכה, ואם זה קשה, צריך לעשות מאמץ ולהגיד את הלא או את הכן בצורה מכובדת ובראש מורם. אני מקווה שהם יצטרפו כאשר נצטרך להצביע על החוק ולא יהיה רוב גדול כל כך, כפי שמנבא חברי, חבר הכנסת אמנון רובינשטיין. אני חושב שבכל זאת התבונה צריכה לגבור, כי חוק כזה היום, בצורה כזאת ובשלב זה הוא רע לישראל.

ועכשיו, חברי הכנסת, הרשו לי להבהיר כמה משפטים מדוע היינו צריכים — ומנקודת ראותי היינו צריכים — להחיל את חוקי ישראל על רמת-הגולן. לפי דעתי, החמצנו שתי הזדמנויות לכך. ההזדמנות הראשונה הייתה לאחר מלחמת ששת הימים. מי מאתנו פקפק אז בכך שסוריה יצאה למלחמה הזאת, ולמעשה גררה את כל האזור הזה למלחמה. במגמה להשמיד את מדינת ישראל? אז הייתה הזדמנות לחוקק את חוק רמת-הגולן וחבל שלא עשינו זאת אז. מי שלא העז היום לשבת על הספסלים האלה ולהיות שותף לחוק הזה, לא העז אז לעשות את המעשה הנכון. והנה נקלענו למלחמה נוראה, מלחמת יום הכיפורים, אחת המלחמות האיומות ביותר שפקדו את העם היהודי. בגלל נאיביות של כולנו. מי שלא ניצל אז את ההזדמנות, לאחר התקפה בוגרנית זו עלינו, ולא העלה על דעתו אז להחיל את חוק רמת-הגולן — העז היום לפנות את הספסלים האלה ולא להיות שותף למעשה הגדול שהיה צריך לעשותו כבר לאחר מלחמת ששת הימים ומיד לאחר מלחמת יום הכיפורים. אבל, הספסלים ריקים ואין לי אלא להביע השתוממות.

חברי הכנסת, מאז ומתמיד, כבר מראשית שיבת ציון, מראשית השיבה הציונית לארץ, הייתה זו סוריה שהנהיגה את הלאומנות הערבית לשנאת הציונות, ללחימה ולאיהב בלתי מתפשרת נגד המעשה הציוני הגדול. הייתה זו סוריה שהקימה את הכנופיות של 1921, 1929, 1936 ו-1938, אז, בראשית דרכה של הלאומנות הערבית, קמו הכנופיות האלו נגד היישוב היהודי, נגד המעשה הציוני המתחדש בארץ אבותינו. וב-1947, כאשר העולם כולו התלכד בהחלטה על הקמת מדינת ישראל, ואף שהייתה זאת חלוקת ארצנו — קיבלנו אותה. הייתה זו סוריה שהתירצה בראש המחנה הערבי נגד תוכנית החלוקה ויצאה בראש המחנה הערבי למלחמה ופלשה לארץ-ישראל כדי למנוע את הקמת מדינת ישראל. על אדמת סוריה הוקם אותו צבא שקרא לו צבא השחרור של קאוקג'י, אשר הוקם רק למטרה אחת: למנוע את הקמת המדינה היהודית לאחר קבלת ההחלטה באו"ם. לראש השאיפה הניצחית סוריה לאחר שמפלגת הבעת' קיבלה על עצמה את השלטון בסוריה. אין גבול לחוצפה ולעוונות שממשלת הבעת' סיגלה לעצמה לאחר שעלתה לשלטון.

מפלגת הבעת' הסוציאליסטית בסוריה הנהיגה את העם בסוריה לקבלת דוקטרינת המניפסט של מפלגת הבעת'. במניפסט הזה כתוב, לא פחות ולא יותר, שמטרת מפלגת הבעת' להחזיר לסוריה את סוריה הדרומית — כך הם קוראים לה, דהיינו הגליל כולו וארץ-ישראל הצפונית. מי מאתנו ישכח את כל אשר עבר על היישוב היהודי בצפון שמונה-עשרה שנה לפני מלחמת ששת הימים? לפני שאותה סוריה גררה את האזור כולו למלחמת ששת הימים. לא היה יום שבו היישובים בגליל — קיבוצים, מושבים וערים — לא עמדו באימת ההפצצות, כל יום וכל לילה נרצחו ונהרגו יהודים בצפון, וסוריה הנהיגה את המחנה הערבי העוין, הבלתי-מתפשר, נגד מדינת ישראל. או אז, כאשר נכפתה עלינו המלחמה, אותה מלחמת ששת הימים שסוריה גררה אותנו ואת האזור כולו אליה — ידענו כי אין לנו ברירה אלא לכבוש את רמת-הגולן ולשחררה. במלחמת ששת הימים היו אלה הקיבוצים שארגנו משלחת ללוי אשכול המנוח, שהיה אז ראש הממשלה, ודרשו ממנו לעלות לרמת-הגולן. הם אמרו: לא ייתכן שמלחמה זו תסתיים בלי שרמת-הגולן תהיה בידנו. והיום? נציגי אותה תנועה העלו על דעתם והעזו לפנות את המושבים האלה ולא להשתתף יחד אתנו בצעד הזה שהקיבוצים כולם דרשו לעשותו. היכן התנועה הקיבוצית שלחצה על לוי אשכול

לקטוף מן העץ אשר נטעת במטע העלול להיעקר? הרגשה קשה זאת, חדרה זאת וזעקה זאת היו נחלתם של חלוצי רמת-הגולן, שהקריבו את שנות חייהם במסירות נפש על הגולן.

היום נעלמים כל החששות ועמם נעלמת החרדה. מתברר לעין כול, שרמת-הגולן היא חלק בלתי נפרד ממדינת ישראל. היא נשארה בידנו לנצח ואנחנו נמשיך לבנות אותה ולהיכונן בה.

אדוני היושב-ראש, כולנו מסכימים שרמת-הגולן חיונית לביטחונה של מדינת ישראל. אולם רצוני לקבוע כי מעבר לעניין הביטחוני האמיתי, רמת-הגולן היא חלק מארץ-ישראל. מכאן וזכותנו המוחלטת עליה וחובתנו המוחלטת ליישב את כולה ולהגן עליה. מכאן כה מתאימה הקביעה, כי רמת-הגולן היא חלק בלתי נפרד ממדינת ישראל. רצוני לציין בספיק רב את דברי ראש הממשלה בנוין.

אדוני היושב-ראש, בוודאי נוחקף עליי העולם הצבוע בגין חוק רמת-הגולן: אנחנו חייבים לעמוד כולנו מלוכדים ולהדוף כל התקפה בנודין.

הננו עומדים לפני חג התנוכה, וכשמעון החשמונאי בשעתו עלינו להשיב גם היום בעוז, באומץ ובגאון: לא ארץ נוכרה לקחנו, אלא נחלת אבותינו אשר נכבשה בידי אויבינו באחת העתים בלי צדק, ואנחנו כאשר הייתה לנו שעת כושר השיבנו אלינו את נחלת אבותינו.

זה אמור ביחס לרמת-הגולן, זה אמור לא פחות ביחס ליהודה ולשומרון, לרצועת עזה וליישובי חבל ימים.

אנחנו מתפללים לקיומה של נכונת הנצח: "ובנו ערים וישוב, ונטעו כרמים ושחר את יינם: לא יכנו ואחר ישב, לא יטעו ואחר יאכל". כי הארץ הזאת כולה שלנו היא לנצח נצחים.

הי"ד מ' כהן:

תודה לחבר הכנסת דרוקמן. רשות הדיבור לאחרון הנואמים בדיון זה, חבר הכנסת אמנון לין.

אמנון לין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, לפני שאשתדל להסביר את חשיבות החוק הזה, אני רוצה להביע את פליאתי, שאולי אין לה שיעור, על אשר סיעת המערך לא ראתה לנכון להיות נוכחת ולהשתתף בנכח החשוב הזה. שמעתי שלא מעטים מהם אמרו שהם תומכים בהצעת החוק, אבל מכיוון שלא התייעצו אתם, מכיוון שלא היה די זמן, מכיוון שלא שיתפו אותם בהכרעה — מעין מחאה.

ובכן, חברי הכנסת, ארבע-עשרה שנה היינו עדים לקיומו של "לובי" של הגולן בכנסת. ראשי ה"לובי", בהסכמת כולנו, היו חברי המערך. על אף כנס אחד כנס, ובכל הכנסים האלה חתמו יותר מ-70 חברי כנסת על קריאה לממשלת ישראל להחיל את חוקי ישראל על רמת-הגולן. קשה לי להבין כיצד הרשו לעצמם, או כיצד לא השכילו או לא הצליחו להתעלות מעל קנאה, או מעל לרגשות של אופוריציה שאולי לא שיתפו אותה במידה שהם חשבו לנכון, והחליטו שלא להיות שותפים למעשה הזה היום. אינני יכול להבין כיצד אותם אנשים, שהשתתפו בכל הכנסים שלנו למען רמת-הגולן, יביטו בעיניהם של תושבי הגליל, של אותם מקומות שבהם כינסנו את הכנסים של חבר הכנסת. קשה לי להבין כיצד תנועה פוליטית שהנהיגה את ה"לובי" של הגולן, בהסכמתנו אנו, תוכל היום להביט בעיניהם של תושבי הגליל ולומר: אנחנו לא השתתפנו, אנחנו לא הצבענו, אנחנו לא הסכמנו להצעת החוק הזאת.

הנה אני רואה את כבוד ראש הממשלה מר מנחם בגין נכנס לאולם — — —

ראש הממשלה מ' בגין:
אני מבקש את סליחתך.

אמנון לין (הליכוד):

אני רוצה לנצל הזדמנות זו ולברך מעל בימה זו את ראש ממשלתנו מר מנחם בגין ואת כל שרי הממשלה. בעשותכם מעשה זה, בהביאכם הצעת חוק רמת-הגולן לאישורה של הכנסת, מילאתם את רצונם של רוב תושבי מדינת ישראל האוהבים את מדינת ישראל. אתם מילאתם בזה את רצונם של רוב תושבי ישראל ואזרחיה החרדים לביטחונם של המדינה. למעשה מילאתם בזה את תוכתכם, החובה העליונה והראשונה של כל ממשלה בישראל, להיות אחראית לביטחון ולהיות אחראית לשלום בניה.

לבסוף, אני פונה לחברי היקרים מהמערך, שנעדרו מן האולם בשעת הדיון — ולדעתי עשו כבך משגה גדול — אני פונה אליהם עכשיו מעל בימה זו. אני קורא לאותם חברים יקרים שהיו אתנו כשדולה למען רמת-הגולן, אותם חברים שצעדו יחד אתנו במשך 14 שנה — ואל נא יבואו ויגידו שלא היה להם זמן להתיעץ, כי התייעצנו עם עצמנו 14 שנה, וכין 70 חברי הכנסת שתמכו על העצומה הרוב הם חברי המערך, חברי התנועה הקיבוצית — אני קורא להם: אנא, תנו יד לחקיקת חוק זה. הצביעו אתנו כדי שתהיה לכם אפשרות להסתכל בעיניהם של תושבי הגליל, ותוכלו לומר להם — למרות הפקפוקים ולמרות הפרוצדורה — אנו אתכם בחוק זה למען ביטחון ישראל ולמען ביטחון הגליל.

היו"ר מ' סבירי:

תודה לחבר הכנסת לין. כבוד ראש הממשלה, בבקשה.

ראש הממשלה מ' בגין:

אדוני היושב-ראש, מורי ורובתי חברי הכנסת, יורשה לי לומר שאני שמח מאוד לראות כמה חברים, ידידי ויריבי, מן המערך, אני רוצה לשאול גם את אלה שלא באו: על מה יצא כל קצף החרם שלכם היום על הדיון הזה? מדוע לא השתתפתם בדיון הזה? האם לא היו דברים מעולם? הפרלמנט הבריטי לא ישב לילה שלם ובישיבה אחת סיים חקיקת חוק? חוקים חשובים כך מתקבלים בפרלמנטים הדמוקרטיים, ואצלנו בכנסת לא היו דברים כאלה? לא קיבלנו בישיבה אחת, בשלוש קריאות, חוק? אני יכול להוכיח לכם מתוך "דברי הכנסת", שזה קרה כמה פעמים כאשר אתם הייתם בשלטון. מדוע צריכים הייתם להחרים את הישיבה הזאת? אני מבין שיש לכם חילוקי דעות, במפלגה דמוקרטית חילוקי דעות פסולים? יצביע כל אחד לפי הכתור.

יוסי שריד (המערך):

— — — ממשלה מטורפת, מתחררת מלחמה.

ראש הממשלה מ' בגין:

אה, אתה מטייל שם? אתה מטורף. הולך שם כשידיו בכיס, כאילו הכול מותר לו.

קריאות מספסלי הליכוד:

— — —

פסח גרופר (הליכוד):

ממשלה מטורפת?

יוסי שריד (המערך):

ומתחררת מלחמה.

המנוח? היכן ה"לובי" הקיבוצי שדרש להחיל את חוק רמת-הגולן?

ובכן, חברי הכנסת, כפי שאמרתי, סוריה היא אם העריות הערבית הבלתי-מתפשרת נגד מדינת ישראל. והנה, כאשר הסתמנו תקוות גדולות והיתה הזדמנות גדולה, עם בואו של נשיא מצרים — מנהיג המדינה הערבית הגדולה ביותר הגיע לכאן ונאם, מעל בימה זו, את הנאום ההיסטורי שכולנו שמענו — היו בינינו כאלה שפקפקו, ואני ביניהם: היו כאלה שהתנגדו; אבל הכנסת כולה קיבלה את הסכם קמפ-דייוויד, חתמה ואשררה את הסכם השלום, אף שידענו שבהסכמתנו לחזור לגבולות 1967 בסיני ולפינוי היישובים בסיני קיבלנו על עצמנו סיכונים גדולים. היו כאלה, ואני ביניהם, שתדירו שבעשונות כן — בהסכמתנו לחזור לגבולות 1967 בסיני ולפנות את היישובים בסיני — אנחנו קובעים דגם שמישהו ייתלה בו וישמש בו אחר-כך כדי לכפות על מדינת ישראל להשיג שלום עם סוריה ועם ירדן לפי אותם תנאים ולפי אותו דגם. אמרנו תמיד שההסכם שתחתמו עליו עם מצרים לא יישמש דגם לגזרות אחרות. לא האמינו לנו. היו בינינו כאן אנשים שלא האמינו שאומנם אנחנו כנים באמידתנו שלא נשתמש בהסכם השלום בינינו לבין מצרים כדגם לגזרות אחרות. יחידה מכך, היו ידידים בעולם הגדול שקיוו וציפו שניכנע ללחצים מכפנים ומכתחין ובהכרח נזכרים, גם בגזרות אחרות, לאותם תנאים שקיבלנו על עצמנו בסיני — לחזור לגבולות 1967. ובכן, חברי הכנסת, הצעד שאנחנו עושים היום בהחילנו את חוקי ישראל על רמת-הגולן אינו רק צעד ביטחוני ממדרגה ראשונה — בעיקר לגליל ולמדינה כולה — אלא בצעד זה יש מעין הוכחה לעולם כולו, ובעיקר לנו, כאן, לציבור היהודי בארץ, ליישוב בארץ, לאזרחי המדינה ולחברי הכנסת שפקפקו, שהסכם קמפ-דייוויד ותנאי קמפ-דייוויד של חזרה לגבולות 1967 ופינוי היישובים בסיני לא יישמשו דגם להסכם שלום עם כל מדינה ערבית אחרת באזור. בזה עשינו מעשה גדול. אנחנו מעוניינים בשלום עם כל מדינה שכנה, אבל שהיה ברור שאיננו מתכוונים לראות בהסכמי קמפ-דייוויד דגם להסכם בינינו לבין כל מדינה ערבית אחרת שבעתיד נקיים אתה משאומתן להשגת שלום.

בעת האחרונה כולנו היינו עדים לאירוע מדהים בקרב האחים הדרוזים ברמת-הגולן. אני הייתי בין אלה שהוזהרו, שמא לא כדאי לעשות את המהלך שעשינו, אבל עובדה היא שאחת הסיבות לכך שהדרוזים ברמת-הגולן היססו מלקבל תעודות זהות ישראליות היתה החשש שלהם, שמא הסכם קמפ-דייוויד, שתחתמו עליו עם מצרים, יחול גם על רמת-הגולן. ואני לא באתי אליהם בטענות. אמרתי לחבר בכל פורום שבו דיברנו, שאני לכוז בטענות אל הדרוזים, כי כל זמן שמקנן בלבם הספק, שמא הסכם קמפ-דייוויד בסיני יישמש דגם לרמת-הגולן, אי-אפשר לתבוע מהם התנהגות אחרת. היום, בעשותנו מעשה זה של חקיקת חוק רמת-הגולן, אנו מוכיחים לכל אלה, בקרב היהודים ובעולם הגדול, שחשבו שישאר, אם ילחצו עליה, יתכנע. ישראל כסופו של דבר תסכים לראות בתנאי הסכם קמפ-דייוויד תנאים שיחולו גם על רמת-הגולן. כי הדבר לא יקום ולא יהיה. ואולם מעל לכול, בהחלטה זו אנו מחזקים את הגורמים החיוביים בקרב האוכלוסייה הדרוזית ברמת-הגולן, אלה שבאמת ובתמים מעוניינים לחיות אתנו בכרית אחים כבודו זה של העולם. בעשותנו מעשה זה אנו מחזקים את אלה ומרחיעים את הקיצונים. ידעו כולם, כי ישראל ממכוונת להיות ברמת-הגולן, לעד, כי זה צו ביטחון ממדרגה ראשונה וזו חובתו של כל אדם המקבל על עצמו את האחריות לביטחון מדינת ישראל.

שבעה מנדטים. באח לכנסת העשירית עם שני מנדטים. אדרבא, תרשום לפניך, תשאל את עצמך, תעשה חשבון נפש. והאם ידידי מר בן-פורת אינו יודע מה קרה עם המנדט שלו? ואם את זאת אמרתי — את הכול אמרתי?

זה ציבור גדול פי עשרים וארבעה, מייצג את המוני בית ישראל, הוא קיבל החלטה על דעתם, בשמם, בלבם של מאות אלפי אזרחים יש היום שמחה שלא היתה כמותה זה שנים רבות במדינת ישראל.

אינני אומר שלא יהיו מבחנים. לא אמרתי על כך מלה אחת בנאום הפתיחה שלי, לא היה צריך. עכשיו אני רוצה לומר בגלוי: אני יודע שנעמוד בפני מבחנים. האם לא עמדנו בפני מבחנים? האם מישוה ילמד אותנו לעמוד בהם? האם המתנגדים האלה קראו את התוכיר של שר החוץ משה שרת, זיכרוננו לברכה, אל הגנרל מרשל בשנת 1950? מה נאמר בתוכיר ההוא? אתם תקפתם את מזכר ההבנה שהממשלה הזאת חתמה עם ארצות-הברית של אמריקה לשיתוף אסטרטגי. אדרבא, תחבוננו כמה שנתגלה עכשיו, מה אמר שר החוץ ב-1950 בתוכיר סורי לשר ההגנה של ארצות-הברית: יש לנו 200,000 חיילים שיגנו על הדמוקרטיה; אבל תשלחו קצת מזון, רק תיתנו לנו קצת נשק, אנחנו נעמוד לצדכם. ובאותו זמן הממשלה דאז דיברה עדיין בשם אי-הוודאות ולא סיפרה לעם שהיא כבר מזמן זנחה את אי-הוודאות והיא מצטרפת ממש למבנה האסטרטגי של המערב בראש ארצות-הברית. ושם יש תחנונים. האם אנחנו התחנונו?

אני רוצה לספר לחברי הכנסת, שהטיטה האמריקנית הראשונה שהוגשה לה הכילה את המשפט הזה: "ישראל תושיט עזרה צבאית כמערכה שתפתח וששתתף בה למען הגנת הדמוקרטיה וכו' ארצות-הברית על-ידי צבאה". כשאני קראתי את זה, כמעט ברפרוף, שאלתי את שגרירה של ארצות-הברית: בטיוטה אצלכם כתוב "ישראל תושיט עזרה", ומה תושיט ארצות-הברית של אמריקה? אז הוא אמר לי: "You have got a Point". אמרתי לו: "No, I don't have a Point, Mr. Ambassador; I have a proposal." "What is your Proposal?" אז אמרתי לו: "The United States and Israel will extend military support to each other." — ארצות-הברית וישראל יושיטו עזרה אחת לרעותה במקהל שיהיה צורך לפעול. אז הוא אמר: אני חושב שזה דעיון נכון.

זו היתה הנקודה המרכזית במזכר ההבנה, רעיון ההדדיות. הצעתנו נתקבלה. האמריקנים עוד היססו מאוד, ובטיוטה השנייה הם כתבו לא מה שאני הצעתי, אלא: "The two Parties will provide military support". אז אני אמרתי: אם נוסח כזה יישאר, זה כאילו שנינו מחתימים לצד שלישי לתת עזרה צבאית. שאלתי: איפה המלים, "each other"? לא הרפינו מהם עד שהכניסו את המלים. כן, הדדיות. אנחנו מדינה קטנה, זו מעצמה גדולה, אבל מבחינת מילוי תפקידים כאלה אנחנו נעמוד על רעיון השוויון בין האומות ללא פגם וללא סייג, אם מדינה קטנה, ריבונית, חופשית, דמוקרטית, מוכנה, כדי להגן על אידיאל משותף ועל אינטרס עליון משותף, לפעול כפי שאנחנו הבטחנו איש לרעותה לנהוג, אז היא שווה והיא תהיה שווה, עם כל הכבוד, למעצמה הגדולה. והא ראייה, כך נתקבלו הצעותינו. שאם לך לא היינו חותמים, בשום אופן לא. שר הביטחון ידע זאת, כל חברי הממשלה שמעו את זאת, עכשיו שומעת את זאת הכנסת. הדדיות, זה עיקרון ברזל אצלנו, במדיניותנו.

אתם תלמדו אותנו לקח? אתם תספרו לנו על זה שאנחנו העמדנו את צה"ל לרשות זרים? אתם תפצו שמעונו שזה

ראש הממשלה מ' בגין:

לפני שהופסקתי, כפי שהופסקתי — ומוטב שלא אדבר על צורת ההפסקה — שאלתי: על מה יצא קצף החרם? ואני שואל: מדוע ראיה הכנסת לכן? מדוע ראיה רמת-הגולן לכן? מדוע ראוי הנושא לכן? האם אנו נהגנו כך אי פעם בהיותנו באופוזיציה? 29 שנים שירתנו את האומה באופוזיציה, פעם אחת התרמנו דיון אחד? אדרבא, יושבים פה עיתונאים שהיו עמי בבית הזה מהיום הראשון של פתיחת הכנסת, יאמרו הם, האם ב-29 השנים של שירותנו באופוזיציה התרמנו פעם אחת — — —

יוסי שריד (המערך):

היו"ר מ' סבידור:

חבר הכנסת שריד, אני מבקש ממך: קודם כול תוציא את המקטרת מהפה: שנית, תפסיק לטייל ולדבר בעמידה. תתייחס לכנסת בכבוד.

יוסי שריד (המערך):

לא — — —

היו"ר מ' סבידור:

אל תגיד לי "לא". חבר הכנסת שריד, אני קורא אותך לסדר, פעם אחת, פעם שנייה, פעם שלישית. נכנס עם מקטרת בפה, עומד ומטיף מוסר לכנסת. חברי הכנסת, אל תיקחו דוגמא רעה.

עכשיו מדבר ראש הממשלה.

ראש הממשלה מ' בגין:

אני רוצה לשאול — — —

תופיק יואד (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
המקטרת שלו מסוכנת פחות מהחוק שלכם.

קראות מספסלי הליכוד:

ראש הממשלה מ' בגין:

שמעתי למטה, כשנחתי קצת, שני נאומים של מתנגדים. קודם כול רציתי, עם כל הכבוד, לשאול אותם שאלה. הרי פעם אחת צריך להציג את השאלה הזאת. ידידים יקרים, אתם תמסרו לעצמכם דין-וחשבון על הבעיה הזאת. החשובה מאוד, את מי אתם מייצגים? בשם מי אתם מדברים? בשם מי מדבר הציבור הזה? קיבלתם שני מנדטים במקום שבעה. שני מנדטים כשקיוותם לפחות לעשרה או לשמונה. הרי אנחנו פי עשרים וארבעה מכם. מי מדבר בשם האומה? מה הדיבור הזה גבוהה גבוהה, כאילו אתם דיברתם בשם המוני בית ישראל? פרופסור רובינשטיין היקר, ידידי המלומד, אתה צריך לעשות חשבון נפש של העניין. כפרלמנט יש ייצוג מדיני, אין תיאוריות. אינך עומד פה על הקתדרה שלך ומדבר על משפט בין-לאומי. עם כל הכבוד, אתה פה חבר כנסת.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):
האם יש לי זכות להשיב לראש הממשלה?

ראש הממשלה מ' בגין:
בהחלט, האם אני שללתי זכות?

היו"ר מ' סבידור:
אתן לך אחר כך, חבר הכנסת רובינשטיין.

ראש הממשלה מ' בגין:
אני רק אומר: אדרבא, עזבת את הכנסת החשיעית עם

מוזכר המולין למלחמה, ואפילו גרוע מזה? ויש דברים גרועים גם ממלחמה, אם כי אני וחברי בכל לבנו נגד מלחמה ואנחנו נעשה הכול כדי שלא תפרוץ מלחמה. אבל בחיי אומה יש דברים גרועים ממנה. אבדון גרוע ממלחמה, חידולן גרוע ממלחמה. אתם תספרו סיפורים כאלה באוזני העם?

מה סיפורם פה היום, אלה שדיברו נגד החוק? הנה אומר הפרופסור רבינשטיין, לא פחות ולא יותר, שמעתי את דבריו: החוק הזה פירושו שלעולם כבר לא יהיה משאומתן על שלום עם סוריה. ואחרי מאשים את הממשלה שהיא גרמה לכך. האם יש אמת בדברים כאלה? האם אנחנו גרמנו לכך עלידי הגשת הצעת החוק או אנחנו חיכינו חמש-עשרה שנה לניהול משאומתן עם סוריה על שלום? מה אמרה סוריה רק לפני שבועיים ורק לפני יומיים, מפי נציגיה המוסמכים, שר החוץ שלה בפסא ואסד בעיתון כווייתי. מבלי לחכות לחוק שלנו? — לעולם לא תחזיר סוריה במדינת ישראל; לעולם לא תציע סוריה הצעה שיש בה הכרה במדינת ישראל; סוריה תתכח עד אשר מדינת ישראל תיחלש, או עד אשר הערבים יתחזקו כך שיוכלו להכתיב, לא כוח, "To force upon Israel". כך כתוב בנוסח האנגלי, את התנאים, כמקובל על-פי השקפת הערבים. האם צריך עוד להכניס לתוך הפה מה פירוש המלים האלו? האם זה קרה בעקבות החוק הזה או לפני קבלתו? האם זה קרה בעקבות החוק הזה או לפני המחשבה על החוק הזה, לפני הבאתו בפני הכנסת?

או אתם תשתדלו להסית, תרתי משמע, את האומה הזאת, התופשית, הרמוקרטית, המוכנה לשמוע כל דבר ביקורת וכל דברי בלע והבל ורעות רוח, שאני נהגתי היום כמו דיקטטור, כמו שאמר אותו חבר מפ"ם, הדמוקרט הגדול, הסטליניסט הידוע משנות החמישים, אשר בקיבוצו היתה תלויה תמיד תמונה של אדם מסוים, שאיני רוצה להזכיר היום את שמו? הוא ילמד אותי דמוקרטיה? אני את נפשי הקרבתי למען דמוקרטיה. אני אחד מכוני הדמוקרטיה בישראל, יחד עם ראשי הממשלה הקודמים, כראש האופוזיציה. כל איש בישראל יודע זאת. האם לנו חטפו דמוקרטיה?

תופיק זיאד (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
כן. על הדמוקרטיה של הריסת בתים, מחנות פליטים. זו הדמוקרטיה שאתה מדבר עליה.

ראש הממשלה מ' בגין:
הדמוקרט מנצרת מדבר. המשורר והדמוקרט מנצרת.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
מי הפציץ את ביירות? אתה הדמוקרט, מתחרת המלחמה.

ראש הממשלה מ' בגין:
כן, סטליניסט שכמותך, סוכן זר שכמותך.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אתה רצחת שם — — —

קריאה:
אתה רוצח.

ראש הממשלה מ' בגין:
סוכן זר כזה, הוא עוד מתחצף. סטליניסט בוזי.

מיכאל דקל (הליכוד):
מה קורה בפולניה?

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אדוני היושב-ראש, שיקח את דבריו כחזרה. האם מותר כך לדבר?

פסח גרופר (הליכוד):
הוא עוד אמר לך בעדינות.

ראש הממשלה מ' בגין:
עכשיו הוא מתאונן.

תופיק טוכי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
זה מתאים לראש ממשלה?

תופיק זיאד (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
כך מדבר הדמוקרט הגדול.

פנחס גולרשטיין (הליכוד):
איפה היית כל הזמן? כנצרת? תחזור לשם.

הי"ר מ' סבידור:
אדוני ראש הממשלה, אני מבקש — — —

תופיק זיאד (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אני מציע שיושב-ראש הישיבה יוציא את ראש הממשלה כמו שהוציא את חבר הכנסת ביטון, אם קיימת דמוקרטיה.

הי"ר מ' סבידור:
אדוני ראש הממשלה, ברשותך, אני מבקש שנמחק מהפרוטוקול את המלים "סטליניסט בוזי".

ראש הממשלה מ' בגין:
לא, מהמלה "סטליניסט" אינני יכול בשום אופן לחזור בי. מהמלה "בוזי" אני חוזר בי. סטליניסט זה מושג מדיני.

אהוד אולמרט (הליכוד):
המלה הראשונה מכילה את השנייה.

ראש הממשלה מ' בגין:
אדוני היושב-ראש, התופעה החוזרת בתולדות ישראל סבא, מדור לדור, היא של האשמה עצמית. היהודי אשם. אם עושים בו פוגרום — היהודי אשם.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
לא היהודי.

ראש הממשלה מ' בגין:
אם שופכים את דמו — היהודי אשם. עכשיו באים חברי הכנסת ואומרים: סוריה לא תנהל אתכם משאומתן בעוד שנה — הממשלה היהודית אשמה. הרי אתם שמעתם מה אומרים הסורים, המוסמכים ביותר — הנשיא אסד, שר החוץ —

במפורש, בגלוי, באוזני כל העמים. לא, אתם אשמים, כי אתם הבאתם את החוק הזה. והרי אני חוזר ואומר: הרי אנחנו הבאנו את החוק בריעבד, אחרי כל ההודעות שלהם, שלעולם לא ישבו אתנו, לא יכירו בנו, איך אתם נותנים יד למקטרגים מבחוץ? למה אתם עושים כדבר הזה? למה?

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
רצו לשבת, רצו לשבת.

ראש הממשלה מ' בגין:
אני לא פונה אליך, אני לא מדבר אליך בכלל.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
— — —

פסח גרופר (הליכוד):
תעזוב את המדינה בכלל.

ראש הממשלה מ' בגין:
אתה תשאל מי כבש מה אחרי מלחמת העולם השנייה.

חוכרת ו' ישיבה ל"ב
— הצעת חוק רמת-הגולן —

מדינית. לכן לא הלכנו לאמריקה. אנחנו לא חייבים לעשות זאת. אבל ידידנו האמריקנים, עם כל הכבוד — — —

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אני אומר לך בכל האחריות שמה שאתה אומר זאת עסקה עם וושינגטון.

ראש הממשלה מ' בגין:
מה אתה חושב — וושינגטון זה מוסקבה? וושינגטון זה לא מוסקבה.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

ראש הממשלה מ' בגין:
טוב, טוב, וילנר, הנח. וילנר, מספיק כבר. כמה פעמים תפסיק אותי? הרי סתם אתה צועק. אינך קורא קריאת ביניים עם איוו תבונה, עם שכל, עם הומור. סתם צועק, צעקן.

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
מה שאתה אומר עכשיו הוסכם עם וושינגטון — — —

(צחוק באלום)

ראש הממשלה מ' בגין:
זה היה כדאי לשמוע.

סגן ראש הממשלה ש' ארליך:
זה הומור סטליניסטי.

ראש הממשלה מ' בגין:
יוצא-מן-הכלל, יוצא-מן-הכלל.

אני אומר שוב: ידידנו האמריקנים, עם כל הכבוד, אנחנו ידדים, אנחנו עוזרים איש לרעהו ונוסיף לעזור. לפי אמנותי, נוסיף להיות בעלי-בית. אבל את חיינו איש לא יכתוב לנו, גם לא ארצות-הברית של אמריקה, עם כל הכבוד לכוחה ולמעמדה ולרורות החירות שבה, ושום עם אחר לא יכתוב לנו את חיינו. איש לא נתן לנו את המדינה הזאת במתנה. אנחנו שפכנו את דמנו. כל העם הזה שפך את דמו כדי שהיא תקום וכדי שהיא תהיה קיימת. שום חיל זר, לא מאמריקה ולא מצרפת ולא משום מקום אחר. לא מה שבבילנו במשך 32 שנה. כשהיינו מוקפים ארבים וכשעמדנו בקרב בימים קשים לא ביקשנו אף לא פעם אחת שחייל אחד יבוא להציל אותנו. כלים? — כן, וצריציל לא אמר "Give us the tools and we shall do the job" זו תרפה לבקש כלים? לא אתה זקוק לעזרה בשטח זה. אבל חיילים? אנחנו היינו הלוחמים למען חירות ישראל, אנחנו היינו החיילים, ואני מתכוון לכל בני ישראל אשר הגנו על עצמאותה. המדובר הוא בחיינו ברמת-הגולן. בחיינו, בעתידנו, בשלום האומה הזאת. איש לא ירחף אותנו לקווי ה-4 בינוי 1967, איש שום עם, שום מעצמה לא תצליח לרחף אותנו לקווי ההם — קווי החידלון, קווי שפיות דמים, קווי הפרובוקציה לתוקפנות. איש לא יכתוב לנו את חיינו. אנחנו הקיימונו חיי חירות בארץ הזאת ואנחנו נגן עליהם בכל הכוח העומד לרשותנו. ברוך השם, יש לנו כוח.

אנחנו על סף חנוכה, אדוני היושב-ראש. ואני רוצה להודיע באוזני עם ועדה, כפי שידוע לחברי-וול: מימי המקבים לא היה העם היהודי כה חזק וכה מושרש בארץ-ישראל כפי שהוא מושרש היום וחזק היום, ברוך השם, ואנחנו בכוח הזה לא נצא לשום מלחמת תוקפנות. אבל נגן על האיראליים שלנו, על האינטרסים העליונים שלנו, על כוחנו ועל עצמאותנו, כפי שתעשה כל אומה חופשית דמוקרטית.

איפה נמצא הצבא הרוסי היום? איפה שהוא היה ב-1939? מה הוא עשה, לא כבש?

מאיר וילנר (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

היו"ר מ' סבירור:

חבר הכנסת וילנר, חבר הכנסת וילנר.

ראש הממשלה מ' בגין:

אתה צודק, הקומוניזם צודק, בפולניה צודק הקומוניזם.

היו"ר מ' סבירור:

חבר הכנסת וילנר, עם גיבוי כזה שאתה נותן לראש

הממשלה — — —

ראש הממשלה מ' בגין:

זה באמת עם הנכ.

היו"ר מ' סבירור:

הרי אני יודע, זה משחק מלים.

ראש הממשלה מ' בגין:

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לסכם. אני מבקש שוב ופונה לכל חברי הכנסת: ידדים יקרים, מדוע אנחנו לא יכולים להתאחד? אני זימנתי את משה שחל, יושב-ראש הסיעה של המערך, מייד אחרי קבלת החלטתנו. מסרתי לו את כל הפרטים, גם את הנימוקים. יש אצלכם חילוקי דעות, ובכל זאת אני שואל: הרי כל הזמן התהלכה הכנסת הזאת ברושם שבכונין רמת-הגולן יש קונסנזוס בינינו — בין הליכוד ובין המערך ובין המפד"ל. דוקטור בורג הוא אדם קיצוני? הרי כל הקריירה שלו מדברת מתניה, כל הקריירה שלו. והוא בעד, בכל לבו, ואתם אומרים "קיצוניות". מדוע תפוצו שמועת כזו כזאת? איזו קיצוניות יש פה? חמש-עשרה שנה חיכינו לאות. לא רק שהם לא באו, הם אומרים שלעולם לא יבואו. אז אנחנו אומרים "כן, כמה זמן", מה, אנחנו נחכה עד שהם באמת יחלישו אותנו? מישהו השתמש במלים: לעולמים לא יהיה משא-ומתן. חמישה דורות זה לא לעולמים? אדוני הפרופסור רובינשטיין, בעוד דור אחד, איפה אנחנו נהיה — לא בעולם הנצח? חמישה דורות זה לא בבחינת נצח? כמעט נצח. אתה ואני משם נועיל כבר? והוא אומר לך: מאה שנה צריך לחכות ויותר. זה חמישה דורות ויותר. רק שתחלש ישראל או שתחזקו הערבים, או אז הם ידברו אתנו. כלומר, ינסו לכפות עלינו את תנאיהם לשלום. פירוש הדבר, ממש פרודורז ישר אל החידלון. לעולם לא יקום כדבר הזה.

אני רוצה לומר גם באוזני ידידי האמריקנים כמה מלים בלילה הזה: אנחנו לא התייעצנו עם ממשלת ארצות-הברית בהגשת הצעת החוק הזאת. לא זו בלבד שלפי דעתי לא היתה לנו שום חובה לשאול איזו שהיא ממשלה לגבי המעשה הריבוני הזה, אלא שלהיפך — אנחנו ביודעין החלטנו שלא לשאול. משום שלא היה לנו שום ספק שידידנו האמריקנים יאמרו לנו "לא", ואנחנו לא נוכל להתחשב, עם כל הכבוד, ב"לאו" הזה. ואו, הרבה יותר חמור היה מבחינת היחסים בין שתי הארצות ושני העמים אם אנחנו היינו מכיאים את הצעת החוק אל הכנסת לאחר שקיבלנו את העצה מארצות-הברית ואת התביעה "אל תעשו זאת". היינו עושים כן. היינו מתגברים גם על ה"לאו" האמריקני, אבל אנחנו לא היינו מעוניינים בו. מדוע צריך להעמיד את האמריקנים במצב קשה? מדוע צריך לתבוע מהם שיאמרו לנו "כן"? יש להם אינטרסים משלהם והם לא יאמרו "הן". להזמין מהם את ה"לאו", כפי שהיינו בטוחים בכך, ואחר-כך לא להתחשב בו? אין בזה תבונה

היו"ר מ' סבידור:
חבר הכנסת רובינשטיין, הבנתי שאתה רוצה להשמיע
הערה ולשאל שאלה את ראש הממשלה. נענית לבקשתך.
אבל אתה נאמת.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):
לא. ראש הממשלה הפנה אלי חמש — שש הערות. אני
מבקש להגיב רק על שתיים. זו היתה הראשונה. באשר לשנייה.
אני מבקש לתקן טעות.

ראש הממשלה מ' בגין:
חבר הכנסת רובינשטיין, אני קיבלתי רשות הדיבור
לסיכום הדיון. הסכמתי לשמוע את שאלתך.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):
בסדר. במקום קריאת כינויים ביקשתי מהיושב-ראש לתקן
את הטעות שנפלה בדברך. קיבלתי רשות מהיושב-ראש.

ראש הממשלה מ' בגין:
אדוני היושב-ראש — — —

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):
קיבלתי רשות מהיושב-ראש.

קריאה:
אז הוא טעה.

רוני מילוא (הליכוד):
הנאם צריך להרשות לך.

רב שילנסקי (הליכוד):
— — — והוא עומד ונאם.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):
מה שיפסוק היושב-ראש, אני אקבל.

היו"ר מ' סבידור:
חבר הכנסת רובינשטיין, אני חרגתי — — —

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):
מה שתפסוק, אדוני היושב-ראש.

ראש הממשלה מ' בגין:
שאלה, אני הכינותי.

היו"ר מ' סבידור:
חבר הכנסת רובינשטיין, אני כבר חרגתי מהנוהג המקובל.
היות שהיו פה צעקות ואתה רצית לשאול משהו, אמרתי
שבתום נאומו של ראש הממשלה תוכל להציג שאלה, אבל לא
לנאום.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):
אני מודה לך.

היו"ר מ' סבידור:
אני מבקש סליחה.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):
אני מודה לך, אדוני היושב-ראש.

ראש הממשלה מ' בגין:
אדוני היושב-ראש, אני מבקש להשיב על שאלת-ההודעתו
של חבר הכנסת רובינשטיין. חבר הכנסת רובינשטיין, חבר
הכנסת רובינשטיין — — —

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):
אני נמצא, אני שומע.

אנחנו הבאנו הצעת חוק לכנסת, לדיון ולהחלטה. אני
קורא לכל החברים הנמצאים כאולם הזה — — —
תופיק טובי (החדית הדמוקרטית שלום ולשוויון):
זו מלחמת תוקפנות.

ראש הממשלה מ' בגין:
— — — שיקבלו את החלטת הממשלה ויאשרו אותה.
בשלב זה — יעבירו להערת החרץ והביטחון את הצעת חוק
רמת-הגולן להכנה לקריאה שנייה.

היו"ר מ' סבידור:
אדוני ראש הממשלה, כרשותך, חבר הכנסת אמנון
רובינשטיין רוצה לשאול אותך שאלה.

ראש הממשלה מ' בגין:
ברצון.

היו"ר מ' סבידור:
אני הרשיתי, כי התנהגותו היתה למופת. בבקשה.

(צחוק באולם)

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):
אני מקבל פרס.

ראש הממשלה, אדוני אמר שהוא שמע את הדברים שאני
אמרתי, אבל אני חושש שהשמיעה לא היתה קשובה, מכיוון
שאני אמרתי, ואני חוזר ואומר שאין לי כל ספק בכך שהרוב
ככנסת והרוב המכריע בציבור תומך בצעד זה ויתמוך בצעדים
קיצוניים יותר, ויתמוך בסיפוח יהודה ושומרון ורצועת עזה.
ויתמוך בפיוצי בתים. אין לי כל ספק בכך שאני מייצג כאן
דעת מיעוט, אבל אני חושב שני דברים: (א) ההיסטוריה מלאה
דוגמאות של רוב שטועה: (ב) לשמוע ממך, אדוני ראש
הממשלה, את הדברים האלה — אלה ממש דברים שלא
י"אמנו. אתה היית בכנסת הזאת, עמדת בראש סיעת מיעוט, לא
רק קטנה אלא אף מנוודה, מנוודה על-ידי מפלגת השלטון. האם
זה מנע ממך להשמיע את דברך?

ראש הממשלה מ' בגין:
מה השאלה?

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):
האם היית מוכן לשמוע הטפת מוסר, שאין לך זכות
להשמיע את דעתך משום שאתה מיעוט?

ראש הממשלה מ' בגין:
אני אמרתי שאין זכות?

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):
אתה אמרת שאני — — —

קריאה:
זו היתה צריכה להיות שאלה.

היו"ר מ' סבידור:
חבר הכנסת רובינשטיין, אני מבקש.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):
אדוני, עוד משפט אחד.

היו"ר מ' סבידור:
חבר הכנסת רובינשטיין, אני מבקש.

ראש הממשלה מ' בגין:
אני רוצה להשיב.

ראש הממשלה מ' בנין:

חבר הכנסת רובינשטיין, האם אני אמרתי במלה אחת שאין לך זכות או שלא היתה לך זכות להשמיע את דברך? הרי במפורש אמרתי שיש לך זכות, וגם לחבר הכנסת כן פורת. אני ביקשתי רק קצת חשבון נפש, אסור לי? אנחנו חברים בכנסת, בפרלמנט. אתה אומר כן: אתה יודע שהרוב המכריע בציבור הוא בעד החלת החוק על רמת-הגולן. אתה משתמש במלה "סיפוח", אני לא משתמש בה. כך כתוב בחוק. כך כתבנו ב-1967, כשאתה לא היית בכנסת, שהממשלה רשאית בצו להחיל את המשפט, השיפוט והמינהל של המדינה על כל שטח של ארץ-ישראל, כפי שייקבע בצו. יידי, אבל על רמת-הגולן החוק ההוא לא חל, כי מבחינה משפטית, ארץ-ישראל זה במובן השטח המנדטורי, לכן הבאנו הצעת חוק מיוחדת. זו הסיבה.

עכשיו אתה אומר לי שההיסטוריה יודעת מקרים רבים שהרוב טועה. יידי, גם אני למדתי קצת היסטוריה, בוודאי לא פחות מאדוני. אני רוצה לומר לו, שהיה דרמטורג גדול בסקנדינביה, שמו היה איבסן, והוא כתב את המחזה המפורסם "The People's Enemy" — אירב העם, ושם, בין השאר, אומר איבסן, שהמיעוט צודק תמיד. הוא לא היה פשיסט, הוא לא טען לדיקטטורה, הוא היה דמוקרט, אבל האמן הגדול כך כתב והסביר זאת במחזה שלו. והרי ד"ר סטפמן שייך למיעוט, והוא צדק. מה אני טוען? — לא נכון מה שכתב איבסן, המיעוט לא תמיד צודק, הרוב לא תמיד צודק, המיעוט יכול לטעות, הרוב יכול לטעות, נכון, היו דברים מעולם ויהיו. אתה צריך להוכיח לכל הציבור הזה, שהוא רוב המייצג את הרוב המכריע כעם, שאסור לו לבטא את רצונו של העם מפני שאתה מתנגד לכן. עם כל הכבוד, בזה אין די.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):
זאת לא אמרתי.

ראש הממשלה מ' בנין:

אנחנו פה מבטאים, אתה בעצמך אמרת, את רצונו של רוב העם. מה אתה רצית? שאנחנו, כממשלה, נבטא את רעת המיעוט?

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):
לא אמרתי זאת.

ראש הממשלה מ' בנין:

אבסורד. לכן אני מבקש ממך הסכמה עקרונית לאמור: המיעוט יכול לטעות, כפי שאני משוכנע היום שאתה טועה, וגם הרוב יכול לטעות. היום אני משוכנע שהרוב הזה לא טועה. מה אני יכול לעשות, גם הד"ר בורג משוכנע, גם ארליך, גם מר שמיר, גם מרדור, גם זבולון המר, כל החברים היושבים פה, כל החברים ההם, מה אני יכול לעשות. אני משוכנע שהרוב אינו טועה אלא הולך בדרך הנכונה. אנחנו מבטאים את רצון הציבור, את רצון הרוב. מה אנחנו צריכים לבטא? את רצון המיעוט?

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):
זה ההבדל.

ראש הממשלה מ' בנין:

אל תפרע כל הזמן. אדוני היושב-ראש, אני מסיים. השיבותי לחבר הכנסת רובינשטיין ואני חוזר על בקשתו, שחברי הכנסת יתאחרו ויציבו בעד העברת הצעת חוק זו, כשלב זה, לוועדת החוץ והביטחון.

היו"ר מ' סבידור:

אדוני ראש הממשלה, אני מודה לך מאוד על אשר חרגת מהנהג, ונענית לפניתי והשיבות על שאלותי והערותי של חבר הכנסת רובינשטיין. אנחנו עוברים עכשיו להצבעה.

חופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

אדוני היושב-ראש, הצעתנו היא להחזיר את החוק לממשלה. אבקש להעמיד אותה להצבעה.

דניאל רוזיליו (המערך):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש, בכל הכבוד, אנחנו דנים בעניין רציני במצב פרלמנטרי מטוכן. אנחנו מבקשים שהסיעה שלנו תוכל לקיים עוד איזו שהיא התייעצות. אנחנו מבקשים רבע שעה הפסקה. כבר היו דברים מעולם. חברים, אתם כולכם יודעים מה דעתי בנושא הזה. אני מבקש מאוד שתינתן לנו רבע שעה הפסקה.

היו"ר מ' סבידור:

חבר הכנסת רוזיליו, דקה, חבר הכנסת רוזיליו, מה העמידות פה? אולי תוציאו את הידיים מהכיסים? אולי תוציאו את הידיים מהכיסים באותה הזדמנות חגיגית?

שר המשפטים, בבקשה.

שר המשפטים מ' נסים:

אדוני היושב-ראש, אפשר להבין לרוח הבקשה, אבל אני מבקש להזכיר לחברי המערך הנכבדים, שההצבעה כעת היא בקריאה ראשונה. אחרי ההצבעה תתכנס ועדת החוץ והביטחון ואז תפסיק הכנסת את דיוניה. עד שהחוק ישוב לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. האפשרות להתייעץ קיימת ועומדת בזמן ההפסקה. לכן אני מבקש שתקיים את ההצבעה עכשיו.

קריאה:

בסך הכול רבע שעה.

יעקב ז'אק אמיר (המערך):

אני חושב שתהיה זו קשיחות בלתי רגילה מצד חברי הממשלה, שלא להתחשב בבקשה להפסיק את הדיון לרבע שעה. גם אנחנו יודעים שיש הנזה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. זה רגע היסטורי לעם ישראל. ברגע היסטורי זה לעם ישראל אנו מבקשים לתת לנו רבע שעה להתייעץ ולא לפלג.

היו"ר מ' סבידור:

אני מבקש, דקה אחת, חבר הכנסת רוזיליו, חבר הכנסת אמיר.

ראש הממשלה מ' בנין:

אדוני היושב-ראש, אני מבקש מכבוד היושב-ראש להעמיד להצבעה את ההצעה להפסיק את הישיבה.

היו"ר מ' סבידור:

למה להעמיד את זה להצבעה? האם אינני יכול להשתמש בסמכותי? אני קובע עלי-פי סמכותי בסעיף 27(ג) ומכריז על הפסקה של חצי שעה.

יעקב ז'אק אמיר (המערך):

כל הכבוד, אדוני היושב-ראש.

היו"ר מ' סבידור:

תודה.

(ישיבת הכנסת הופסקה בשעה 20:09 וחודשה בשעה

(20:43)

היו"ר מ' סבידור:

חברי הכנסת, אני מחדש את הישיבה. אנו עוברים עכשיו

— הצעת חוק רמת-הגולן: מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת;
— הצעת חוק רמת-הגולן —

התשמ"ב — 1981, לוועדת החוץ והביטחון
נחקלה.

להצבעה על החוק בקריאה ראשונה. אני מבקש מחבר הכנסת
אהוד אולמרט ומחבר הכנסת דב זכין להיות המונים.

ה צ ב ע

בעד העברת הצעת החוק לוועדת

היו"ר מ' סבידור:
ברוב של 60 לעומת 17 הוחלט להעביר את הצעת החוק
לוועדת החוץ והביטחון להכנה לקריאה שנייה ולקריאה
שלישית.

החוץ והביטחון — 60

בעד החזרת הצעת החוק לממשלה — 17

נמנעים — אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק רמת-הגולן.

אני מכריז על הפסקה, וינתן אות על-ידי צלצול לחידוש
השיבה ודיון בחוק בקריאה שנייה ובקריאה שלישית. עם תום
ישיבת ועדת החוץ והביטחון. אני מכריז על הפסקה.

(הישיבה נפסקה בשעה 20:47 וחודשה בשעה 22:48)

ד. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הונחה על שולחן הכנסת לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.
הצעת חוק רמת-הגולן, התשמ"ב — 1981, שחזרה מוועדת
החוץ והביטחון. תודה.

היו"ר מ' סבידור:

חברי הכנסת, אני מחדש את הישיבה.

הודעה למזכיר הכנסת.

היו"ר מ' סבידור:

תודה.

מזכיר הכנסת נ' לורך:

ברשות היושב-ראש הכנסת, הריני מתכבד להודיע שהיום

ה. הצעת חוק רמת-הגולן, התשמ"ב — 1981*

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

שנית. אילו לא היה הנושא חשוב וגורלי כל-כך, הייתי אומר
שזה, כמו בסרטים, בסדרות האמריקניות המפורסמות —
"העוקץ" — מכה שנית; "שאפט" — מכה שנית; "סופרמן"
— מספר 2; "סופרמן" — מספר 3 וכן הלאה.

חברי הכנסת, עדיין לא שככה סערת הפיצוץ בבית-סחור
— —

היו"ר מ' סבידור:

חבר הכנסת צירלי ביטון, תמך את ההסתייגות שלך.
המבוא הזה מכשר שעוד מעט תהיה פה התפוצצות נוספת.

צירלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אדוני היושב-ראש, לא תהיה פה התפוצצות נוספת, אני
מגמק הסתייגות. זאת ההנמקה שלי.

— — ולא שאלת מיניו של הגאון התורן אריה גנגסטר;
טרם נרגעה הארץ מהבוץ שלתוכו שקעה בעקבות מזכר ההבנה
האומלל עם ארצות-הברית; עדיין לא נפתרה בעיית הדרום
הפרוע, רומסי החוק בפתחת-רפית — והנה הוטלה פצצה
חדשה: הממשלה מחליטה לספח את רמת-הגולן הכבושה.
תוך כדי זלזול בכנסת. עקיפת התקנון ועלי-ידי אקרובטיקה
שתכליתה רמיסת כל כללי הסדר הפרלמנטריים וכל סדרי
החקיקה — הודפסה הצעת החוק בבהילות על-ידי שימוש
ברוטלי ברוח האוטומטי. הכנסת מתכוונת להעביר את החוק
על שלוש הקריאות וכל ההסתייגויות בו כיום. וזאת בלי מתן
שהות לחברי הכנסת לעיין בחוק. באופן ששם ללעג את עבודת
החקיקה של הכנסת, כאלו הייתה זו אחת הוועדות של איוו
מועצה מקומית, הדנה ומחליטה בנושא הנוגע למכרז לכניית
מקלט או לול. אני משוכנע שגם בוועדה כזאת הדיון היה נערך
עם קצת יותר שיקול דעת וכלי החיפזון והמהומה שהוטלו
עלינו בחוק זה.

לדעתי, רבותי חברי הכנסת, מיועד חוק זה להשיג את
המטרות האלה: 1. להתגרות בסוריה כדי לגרור אותה למלחמה

היו"ר מ' סבידור:

רשות הדיבור ליושב-ראש ועדת החוץ והביטחון, חבר
הכנסת ארנס, בבקשה.

משה ארנס (יו"ר ועדת החוץ והביטחון):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בעקבות ההצבעה
במליאת הכנסת על הצעת חוק רמת-הגולן, התשמ"ב — 1981,
ישבה ועדת החוץ והביטחון הערב ודנה בנוסח החוק כפי
שהועבר לוועדה. הוועדה שמעה הסברים משר המשפטים,
משר הביטחון משר הפנים. מהיועץ המשפטי לממשלה ומשני
המשנים ליועץ המשפטי לממשלה. הוועדה החליטה לחייב
פה-אחד את החוק עם תיקון של סעיף מס' 3 על-פי המלצתו
של שר הפנים, כפי שכרגע מונח על שולחן הכנסת.

אדוני היושב-ראש, אני ממליץ על קבלת החוק בקריאה
שנייה ובקריאה שלישית.

הוגשו שתי הסתייגויות לחוק. ועדת החוץ והביטחון
החליטה להתיר את ההסתייגות לשם החוק כפי שהוגשה
על-ידי חבר הכנסת צירלי ביטון ואת ההסתייגות של חבר
הכנסת אמנון רובינשטיין. אני מציע שתיתן למסתייגים
להשמיע את הסתייגויותיהם.

היו"ר מ' סבידור:

תודה ליושב-ראש ועדת החוץ והביטחון. חבר הכנסת
צירלי ביטון, בבקשה, יש לך זכות להשמיע הסתייגות.

שר התחבורה ח' קורמו:

אדוני היושב-ראש, חבר כנסת שהוצא מהישיבה לא יכול
אלא להצביע באותה ישיבה.

היו"ר מ' סבידור:

זאת אינה אותה ישיבה.

צירלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת, משוגע הגדלות מכה

צריכות להיות כתובות בחוק? הלא זה עניין מדיני, זה מובן מאליי שאנחנו נוכל להיות מוכנים. בכל שעה ובכל יום עם כל מדינה שתהיה מוכנה לכך, לנהל משאומתן לשלום. זה מובן מאליי. איפה ראת בחוק מלים כאלה? מבחינה משפטית יש מקום למלים כאלה בחוק?

מבחינה מדינית אני מכיר ליד כל חברי הממשלה שיושבים פה, שבו ברגע שנשיא סוריה יגיד שהוא מוכן לנהל משאומתן עם ישראל על חוזה שלום, בו ברגע יפתח המשאומתן על חוזה שלום עם ישראל. ושם דבר לא יעמוד בפנינו.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):
אדוני היושב-ראש, אדוני ראש הממשלה, אני חמיר שמח ללמוד פרק במשפטים. אבל יש בהכרח חוקים פסקה, שקוראים לה בשם הלועזי Saving clause. שאומרת כמה החוק לא נועד לפגוע. אנחנו עוסקים כאן במאטריה מאוד מאוד רגישה. אנו עוסקים ביחסי הציבור של ישראל, ואם הדבר מובן מאליי, אדוני ראש הממשלה, אני פונה אליך, אתה חמיר מבקש קונסנזוס, אתה חמיר מבקש אחדות, אני מבקש שבעניין זה, אם זה מובן מאליי, שזה יכלול בחוק, ואני רוצה להזכיר לך, אדוני ראש הממשלה, שאתה אמרת דברים דומים לגבי חוק ירושלים. אתה אמרת, שהדברים מוכנים קאליהם ומשום כך יש לחוקקם. אני מצטט אותך. ומשום כך אני פונה אליך — —

ראש הממשלה מ' בגין:
— — — כאשר העירו לו שזה מובן מאליי, הוא אמר שאם זה יהיה כתוב זה יהיה עוד יותר מובן מאליי.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):
נכון. אז אני מבקש מאדוני ראש הממשלה, שיקבל עצה של מדינאי שחי לפני חקופה רכה, אבל מעשיו הוכיחו שהוא לא היה חסר דעת, ואני חוזר ואומר, דחיית ההסתייגות הזאת, שכפי שאומר ראש הממשלה היא מוכנת מאליי, תגרום רק נזק, הכללתי, גם לדעת ראש הממשלה, לא יכולה להיות, ואני חוזר ואומר, מבחינה משפטית יש עשרות חוקים שיש בהם הסתייגויות כאלה שהן נועדו להסיר ספק, למען הסר ספק נאמר בהרבה מאוד חוקים, כוונת החוק הזה איננה — — —

ראש הממשלה מ' בגין:
בכנסת אין פתרון לכעיה הזאת. אני על דעת הממשלה הודעתי את אשר הודעתי, אנא, קבל את זה. אנו נצביע נגד ההסתייגות שלך.

שר המשפטים מ' נסים:
אין את רוע להסתייגות מדינית כזאת בחוק.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):
אין את רוע למה שאתם עשיתם היום בכנסת. לזה אין את רוע.

היו"ר מ' סבירור:
תודה לחבר הכנסת רובינשטיין, רשות התשובה ליושב-ראש ועדת החוק והביטחון.

משה ארנס (יו"ר ועדת החוק והביטחון):
קודם-כול, בקשר להסתייגות של חבר הכנסת ביטון, המטרה של הסתייגות לחוק המוגש לכנסת צריכה להיות תיקונו לכיוון זה או זה. אבל אני מצטער לקבוע, שההסתייגות שהוגשה על-ידי חבר הכנסת ביטון איננה תואמת לא את הרוח ולא את התוכן של החוק, ולכן אני מציע לחברי הכנסת לדחות את ההסתייגות הזאת.

כלכונן, וזאת בהמשך למדיניות הממשלה בנכול הצפון עד היום, שנועדה ליצור מתיחות בנכול בכל מחיר; 2. לאותח לבעל-הברית האמריקני, שישאל היא אומנם "סוס משוגע", ויש להיזהר מהחלטות פתע שלה ולהתחשב בה, כדי לסחוט אתה גדול יותר תמורת מוכר ההכנה; 3. לנסות, מתוך מורעותה של הממשלה לבסיס הקואליציוני הצר והרעוע שלה, להגיש חוק זה כנודיה לסיעת התחיה, שכבר התחילה לכרוך ולפזז סביב הממשלה, ואכן, חברת הכנסת גאולה כהן מיהרה להתפייס עם ראש הממשלה והסתובבה בשעות האחרונות כמו כלת החנה בליל כלולותיה; וחבר הכנסת נאמן ודאי כבר הזמין חליפת מיניסטר על-פי מידותיו; 4. לזרוע מהומה ומבוכה בשורות המערך, וזוהי הזדמנות פז לכך, ולהעמידם מול הצורך להחליט בנושא שבו יש מחלוקת עמוקה בתוכם. וכך לגרום להתרחשויות ואולי אף לפילוג במגמה להחליש את ההתנגדות ולהסית את הרעת מנושאים כלכליים וחברתיים חשובים העומדים על סדר-היום.

אולם כל אלה הן מטרות לוואי משניות, המטרה הראשית והאמיתית בהצעת החוק היא ליצור אווירת מלחמה בין-לאומית על-ידי חימום הגבול הצפוני.

היו"ר מ' סבירור:
חבר הכנסת ביטון, עליך לסיים.

צירלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אני מסיים, אדוני היושב-ראש.

היו"ר מ' סבירור:
אני רואה לפי העמודים שבדין — — —

צירלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
גמרת.

היו"ר מ' סבירור:
המבוא שלך ארוך כמו כל הגלות, ואתה עדיין לא דיברת לעניין, מדוע אתה רוצה לשנות את שם החוק.

צירלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
בבקשה, כדי שיהיה אפשר לשלוח את צה"ל לחוק לבגון ואולי גם לסוריה, ואולי במועד מאוחר יותר אפשר יהיה לספח גם שטחים אלה שייכבשו.

מלחמה כלכונן, רבותי חברי הכנסת, תשרת את האינטרסים האמריקניים, בכך שתוכיח שישראל מצליחה להסית את תשומת הלב העולמית מהנעשה בפולין למוחך התיכון.

היו"ר מ' סבירור:
רשות ההנמקה לחבר הכנסת רובינשטיין.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):
אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, את ההסתייגות שלי צריך היה למעשה לנמק יושב-ראש ועדת החוק והביטחון, שכן חבר הכנסת ארנס אמר כאן מעל דוכן זה את הדברים שאומרת ההסתייגות שלי, לאמור: שום דבר בחוק זה לא ימנע את ישראל מלהיכנס למשאומתן לשלום עם סוריה כאשר זו תביע את נכונותה להכיר בישראל ולחיות עמה בשלום.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני שואל איך אפשר להתנגד להסתייגות כזו, איך אפשר לומר "לא" לפתח כזה שנועד לבלום את אותה תגובה שלה אנחנו — — —

ראש הממשלה מ' בגין:
אתה פרופסור למשפטים, אתה חושב שמלים כאלה

ועדת החוץ והביטחון דחתה פה-אחד את ההסתייגות שלו.

בקשר להסתייגות של חבר הכנסת רובינשטיין, אני חייב לומר, שאני מתפלא קצת על שהוא העלה אותה כאן. הוא אומנם משפטן ולא אני, אבל אני חושב שמה שהועלה פה על ידו הוא בגדר של דברי הסבר, ולא בגדר של דברי הסבר מקוריים ביותר, כי למעשה הדברים שנאמרו על-ידו נאמרו על-ידי כאשר דיברתי פה על החוק, עוד לפני שהוא הועבר לוועדת החוץ והביטחון. ונוסף על הדברים שנאמרו על-ידי, נשמעה פה הכרזה של ראש הממשלה, על דעתו הוא ועל דעת הממשלה כולה, ועל כן אינני רואה כל חוצלת בהוספת ההסתייגות הזו, ואני מציע לדחות אותה.

היו"ר מ' סבידור:

תודה ליושבי-ראש ועדת החוץ והביטחון. חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על חוק רמת-הגולן. התשמ"ב — 1981. נצביע תחילה על החוק בקריאה שנייה. לחוק הסתייגות מספר.

ה צ ב ע ה

החיקון של חבר הכנסת צ' ביטון לשם החוק לא נתקבל.

שם החוק, בנוסח הוועדה, נתקבל.

היו"ר מ' סבידור:

לסעיפים 1 עד 3 אין הסתייגויות. אני מעמיד אותם להצבעה.

ה צ ב ע ה

סעיפים 1 עד 3, בנוסח הוועדה, נתקבלו.

היו"ר מ' סבידור:

אני מעמיד להצבעה את הצעתו של חבר הכנסת רובינשטיין לאחר סעיף 3.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה של חבר הכנסת

א' רובינשטיין לאחר סעיף 3 — 19

נגד — 57

הצעת חבר הכנסת א' רובינשטיין לאחר סעיף 3 לא נתקבלה.

היו"ר מ' סבידור:

אני מעמיד להצבעה את התוספת.

ה צ ב ע ה

בעד התוספת

— רוב

נגד — מיעוט

התוספת נתקבלה.

היו"ר מ' סבידור:

אני מעמיד להצבעה את חוק רמת-הגולן. התשמ"ב — 1981, בקריאה שלישית.

רוני מילוא (הליכוד):

אני מבקש למנות.

היו"ר מ' סבידור:

אני ממנה את חברי הכנסת רוני מילוא ושבת וייס למונים.

יוסי שריד (המערך):

מה אתה רוצה להראות, שפחות מחצי הכנסת בעד חוק רמת-הגולן?

היו"ר מ' סבידור:

לא נהוג להשמיע הערות בזמן ההצבעה.

יהודה בן-מאיר (חיות דתית לאומית):

רוב הכנסת בעד.

יוסי שריד (המערך):

אם המערך עוזר לכם.

ה צ ב ע ה

בעד חוק רמת-הגולן.

התשמ"ב — 1981 — 63

נגד — 21

חוק רמת-הגולן, התשמ"ב — 1981, נתקבל.

היו"ר מ' סבידור:

הישיבה הבאה של הכנסת מחר בשעה 16:00. ישיבה זו נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 23:15.